

Nr 27.

Ankom till riksdagens kansli den 22 maj 1937 kl. 7 f. m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i vissa delar av kommunalskattelagen den 28 september 1928 m. m. ävensom i ämnet väckta motioner.

I en den 2 april 1937 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 281, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag föreslagit riksdagen att antaga följande, vid propositionen fogade förslag till

dels lag om ändring i vissa delar av kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370),

dels förordning angående ändrad lydelse av 8 § 3 mom. och 17 § 1 mom. taxeringsförordningen den 28 september 1928 (nr 379),

dels ock förordning med instruktion för värdering av skogsmark och växande skog vid taxering av fastighet.

Förslag

till

lag om ändring i vissa delar av kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370).

Härigenom förordnas, att 5 § 1 mom. och 10 § samt anvisningarna till 9 och 10 §§¹ kommunalskattelagen den 28 september 1928 skola hava ändrad lydelse på sätt nedan angives:

5 §.

1 mom. Från skatteplikt till fastighetskatt undantagas:

- a) nationalparker och såsom naturminnesmärken fridlysta områden;
- b) staten samt — — — fastighetens värde.

¹ Senaste lydelse av anvisningarna till 9 och 10 §§, se S. F. S. 1932:291.

10 §.

Vid taxering — — — annat ändamål än jordbruk med binäringar eller skogsbruk;

för annan fastighet:

a) *markvärde* eller — — — och anläggningar;

b) *byggnadsvärde* eller värdet av byggnader å fastigheten, skolande särskilt angivas vad av byggnadsvärdet som belöper å maskiner och liknande tillgångar, vilka äro avsedda att huvudsakligen tjäna industriellt eller därmed jämförligt ändamål (särskilt maskinvärde); samt

c) *parkvärde* eller — — — och dylikt.

(Se vidare anvisningarna.)

Anvisningar

till 9 §.

1. Med fastighets — — — betald köpeskilling.

Vid sidan av faktiskt betalda köpeskillingar — vilkas betydelse såsom uppskattningsgrund dock ingalunda må underskattas — måste vid taxeringen beaktas andra förhållanden, som kunna tjäna till ledning för bedömning av allmänna saluvärdet å en fastighet, såsom fastighetens avkastning m. m.

Särskilt vad angår jordbruksfastighet böra till ledning vid taxeringen gälla de *enhetsvärden*, som föreslagits i den ordning, taxeringsförordningen närmare omförmäler.

Vid taxering av annan fastighet, särskilt bostadsfastighet, kan ofta förfaras så, att man utgår från förhållandena beträffande ett tillräckligt antal för ändamålet utvalda fastigheter, vilka varit föremål för försäljning under normala förhållanden i allmänna marknaden eller för vilka eljest det allmänna saluvärdet är känt, och verkställer taxeringen under jämförelse med värdena å dessa fastigheter. Vid en dylik jämförelse kan avkastningens och framför allt hyresavkastningens storlek tjäna till ledning. Stundom torde det emellertid ej vara möjligt att använda en dylik uppskattningsgrund, utan måste värderingsmetoden lämpas efter omständigheterna i det särskilda fallet. Beträffande byggnad för industriellt ändamål eller annan byggnad, för vilken det är svårt att direkt beräkna en normal hyresavkastning, kan det exempelvis visa sig lämpligt att utgå från antingen den faktiska eller den uppskattade anskaffningskostnaden, som förvandlas till nuvärde under beaktande av ändringar i penningvärdet, byggnadens ålder, förslitning och sannolika varaktighetstid m. m.

När allmänna saluvärdet skall utrönas väsentligen med ledning av avkastningen, bör märkas, att fråga är om den normalt påräkneliga framtida avkastningen, samt att värdet vanligen erhålles genom kapitalisering av denna enligt den procentsats, varmed för fastigheter av ifrågavarande slag kalkyleras vid affärer å fastighetsmarknaden. Hänsyn måste emellertid tagas jämväl till variationer i avkastningen och dennas sannolika varaktighet, vil-

ka förhållanden kunna böra föranleda modifikationer i det värde, som framkommer vid enkel kapitalisering. Härvid bör beaktas, att nuvärdet av ett avkastningsbelopp är mindre, ju längre avlägsen den tidpunkt är vid vilken avkastningsbeloppet förväntas utfalla. Kan avkastningen även vid normal användning av fastigheten antagas komma att förete mera avsevärda växlingar eller bliva av kort varaktighet, kan en mera noggrann beräkning bliva erforderlig. Därvid kan tillgå så, att varje beräknelig framtida nettoårsavkastning diskonteras till ett nuvärde, varefter de sålunda erhållna nuvärdena sammanläggas. Det torde ej sällan förekomma att, där värdet i första hand uttränes efter annan metod än avkastningsmetoden, denna senare metod lämpligen bör användas för kontroll och eventuell justering av värdesättningen. Särskilt kan ett sådant förfaringssätt anbefallas, där för en äldre byggnad förutses en jämförelsevis kort återstående varaktighetstid.

Allmänna saluvärdet bör sålunda framgå såsom resultat av ett överbäggande av olika beträffande fastighetsvärdena i allmänhet och särskilt värdet å den ifrågavarande fastigheten kända förhållanden.

Det må — — — andra synpunkter.

2. Vid värdesättning — — — angivna enhetsvärden.

3. Taxering av — — — erlagda köpeskillingar.

Outbyggt vattenfall uppskattas till värdet på normal lågvatteneffekt enligt för orten gällande pris på vattenkraft, under hänsynstagande till den tid, som beräknas förflyta, tills fallet blir utbyggt, möjligheter till korttidsreglering av vattenföringen vid fallet, förhållanden som inverka på kostnaderna för fallets utbyggande såsom fallhöjd, fallets långsträckthet och grundförhållanden, avstånd från järnvägsstation och huvudsaklig kraftavsättningsort, kostnader för andel i regleringsdamm m. m. (fallvärde).

Normal lågvatteneffekt beräknas, vare sig vattendraget är reglerat eller ej, efter den faktiska bruttofallhöjden vid normalt lågvattenstånd och den faktiska normala lågvattenmängden (jfr vattenlagen 14 kap. 1 §). Vattenmängd, som vid normal lågvattenföring måste avstås till samfärdsel och andra behov, medräknas ej.

Outbyggt vattenfall — — — omedelbart utbyggas.

Den mark å land, som tages i anspråk för anläggningen med bostadshus, upptages till skäligt värde (utmålsvärde).

Värdet å i kraftverk ingående byggnader, däri inbegripna fasta maskiner, uppskattas särskilt för byggnadsarbeten, jämväl bostadshus, särskilt för turbinutrustning, särskilt för elektrisk utrustning och särskilt för reservkraftmaskineri med utgångspunkt från den faktiska anskaffningskostnaden, omräknad till värdet vid den tidpunkt taxeringen avser under hänsynstagande till prisändringar, som ägt rum sedan de tidpunkter, då anskaffning skett, och erforderlig avskrivning (värde å byggnader). Vid uppskattning av avskrivningens storlek beaktas, att för större anläggningar vanligen kan beräknas en längre varaktighetstid än för mindre sådana.

Avdrag får — — — till användning.

Värdet av *regleringsdamm* uppskattas med hänsyn till dels dammbygg-

naden, dels för densamma i anspråk tagen mark. Dambyggnaden uppskattas på sätt ovan sagts om till kraftverk hörande byggnad. I kostnaden för byggnaden inräknas kostnad för sådana rensningar intill dammen ovan- och nedanför densamma, som erfordrats för att avbörda vattnet genom dammen. Värdet av de vattenfallsfastigheter, som bidragit till regleringsdammen, minskas i stället med belopp, svarande mot deras andel i dammanläggningen.

4. För *jordbruksfastighet* — — — sin normala avkastningsförmåga (skogsmarkens avkastningsvärde).

Såsom skogsmark — — — lämpa sig för skogsproduktion. Är å skog-beväxt hagmark (betesmark) betestillgången det väsentliga och skogsproduktionen av underordnad betydelse, skall marken likväl redovisas såsom skogsmark, såvida icke densamma är att betrakta såsom kultiverad betesäng. Med kultiverad betesäng avses sådan — — — egentliga kulturåtgärder.

Till skogsmark — — — särskilt angivas.

Består en del av en taxeringsenhets skogsområde av skyddsskog eller annan därmed jämförlig skog, skall, därest för denna del av skogsområdet här ovan omnämnt förhöjt kostnadsavdrag skall beräknas, särskild värdesättning för sådan del av taxeringsenheten äga rum.

Särskild förmån — — — anvisningarna till 10 §.

5. Jordbruksfastighet eller — — — gälla enligt punkt 4 här ovan.
6. Om två — — — särskild kommun.
7. Vid uppskattning — — — räntans belopp.

till 10 §.

1. Det i — — — åsatta taxeringsvärdet.
2. Vid angivande — — — taxeringen, m. m.
3. Såsom *skogsvärde* — — — till 9 §.
4. *Tomt- och industrivärde* — — — i längden angivas.
5. Vid uppskattning — — — eventuellt parkvärde.

Enligt lagen om vad till fast egendom är att hänföra skola till fabrik eller annan för industriell verksamhet inrättad byggnad höra, bland annat, byggnadens ägare tillhöriga motorer, maskiner, kärl eller därmed jämförliga redskap, som för sin användning kräva och jämväl vila på fast, från grunden berett underlag (fasta maskiner). Värdet av fasta maskiner skall, om de äro avsedda att i huvudsak direkt tjäna industriellt ändamål, vid fastighetstaxeringen angivas såsom *särskilt maskinvärde*. På samma sätt skall förfaras beträffande dylika fasta maskiner i liknande byggnad, som ej är att enligt nämnda lag hänföra till fast egendom. Därest fast maskin, som är avsedd att i huvudsak direkt tjäna industriellt ändamål, är hänförlig till fast inredning i byggnad, vars värde ingår i byggnadsvärde å annan fastighet, skall, ändock att byggnaden icke är i huvudsak inrättad för industriell verksamhet, den fasta maskinens värde angivas såsom *särskilt maskinvärde*. Vad nu sagts om fast maskin, som är avsedd att i huvudsak direkt tjäna industriellt ändamål, skall även tillämpas å maskin eller liknande anordning,

vilkens värde ingår i byggnadsvärde, därest den är avsedd att i huvudsak direkt tjäna ett ändamål jämförligt med ett industriellt sådant, såsom fallet kan vara med anordning för distribution av eldfarliga oljor, vissa anordningar i spannmålslagerhus, automobilgarage m. m. Då i byggnadsvärde ingår värde av ledningar och liknande inrättningar, vilka förbinda i särskilt maskinvärde inbegripna maskiner med byggnaden, skall i det särskilda maskinvärdet ingå även värdet av dessa, därest de närmast äro att betrakta som tillbehör till maskinerna och hava sitt väsentliga värde tillsammans med dem, samt antagas kan att borttagande av maskinerna skulle föranleda, att även ledningarna m. m. avlägsnades. Uteslutet är ej, att byggnadsvärde i sin helhet tillika bör betecknas som särskilt maskinvärde; så kan exempelvis vara fallet med sådan förvaringscistern för eldfarliga oljor, som är att betrakta såsom byggnad.

Särskilt maskinvärde kan sålunda icke förekomma i fråga om byggnad, som uteslutande är avsedd för bostadsändamål. Värdet av fasta maskiner, vilka hava övervägande annat syfte än att direkt tjäna industriellt eller likartat ändamål, såsom anläggningar för belysning och uppvärmning, sanitetsanordningar, personhissar eller annat som är avsett för att göra byggnaden lämplig såsom uppehållsplats för människor, skall, vare sig byggnaden är inrättad för industriellt eller därmed jämförligt ändamål eller ej, icke ingå i särskilt maskinvärde.

Vanligen skall såsom särskilt maskinvärde angivas skillnaden mellan, å ena sidan, hela byggnadsvärdet och, å andra sidan, värdet av byggnaden med bortseende från maskinerna m. m. Därest byggnad i huvudsak ej har annat ändamål än att utgöra skydd för maskiner eller dylikt, vilka ej kunna avlägsnas utan att även byggnaden i det väsentliga borttages, skall emellertid såsom särskilt maskinvärde upptagas värdet av maskinerna med bortseende från byggnaden. I taxeringslängden skall antecknas särskilt maskinvärde.

Parkvärde förekommer — — — såsom parkvärde.

6. Ingår i — — — vattenfallets värde.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1938; dock skall densamma redan dessförinnan lända till efterrättelse, såvitt angår allmän fastighetstaxering år 1938.

Förslag

till

förordning angående ändrad lydelse av 8 § 3 mom. och 17 § 1 mom. taxeringsförordningen den 28 september 1928 (nr 379)¹.

Härigenom förordnas, att 8 § 3 mom. och 17 § 1 mom. taxeringsförordningen den 28 september 1928 skola hava ändrad lydelse på sätt nedan angives:

8 §.

3 mom. Därjämte skola — — — högst åtta. Består taxeringsdistriktet av två eller flera kommuner, bestämmes antalet ledamöter från varje kommun av länsstyrelsen i samband med indelningen i taxeringsdistrikt under iakttagande att ledamöterna skola vara högst fem från varje kommun, dock sammanlagt högst tio.

17 §.

1 mom. Till ledning — — — sådan innehavare.

Allmän fastighetsdeklaration skall innehålla uppgifter om fastighetens areal av olika ägoslag, användning och byggnader, gällande brandförsäkringsvärde, den senast för fastigheten erlagda köpeskillingen, hyror och därmed jämförlig avkastning av fastigheten samt till fastigheten hörande särskilda förmåner ävensom, beträffande jordbruksfastighet, om åkerjordens dränering, kreatursbesättningen och skogen, beträffande annan fastighet, om anskaffningsår och anskaffningskostnader för sådana maskiner och liknande tillgångar, för vilka särskilt maskinvärde skall angivas, samt, beträffande fastighet, därå vattenfall finnes, uppgifter om normal lågvatteneffekt, anläggningsår och anskaffningskostnader.

Är jordbruksfastighet — — — av Kungl. Maj:t.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1937.

¹ Senaste lydelse av 17 § 1 mom., se S. F. S. 1932: 292.

Förslag

till

förordning med instruktion för värdering av skogsmark och växande skog vid taxering av fastighet.

Härigenom förordnas, att vid taxering av fastighet skall jämte de föreskrifter, som meddelas i kommunalskattelagen, tillämpas följande

Instruktion för värdering av skogsmark och växande skog.

1. Särskilda värden skola beräknas för skogsmark och växande skog.

Skogsmark skall värdesättas efter sin normala avkastningsförmåga på sätt i punkterna 4, 5 och 6 närmare angives (skogsmarkens avkastningsvärde). Växande skog skall värdesättas med hänsyn till dess faktiska värdeavkastning enligt punkterna 4, 5, 6 och 7 (skogsvärdet).

Allmänna värderingsgrunder.

A. Skogsmark.

2. Såsom skogsmark skall upptagas all icke odlad mark, som, vare sig den vid tillfället är skogbärande eller ej, är lämplig att använda för skogsproduktion. Till skogsmark hänföres således även ljunghärad och annan dylik mark, som av ålder ligger skoglös, såframt den kan anses lämpa sig för skogsproduktion. Är å skogbeväxt hagmark (betesmark) betestillgången det väsentliga och skogsproduktionen av underordnad betydelse, skall marken likväl redovisas såsom skogsmark, såvida icke densamma är att betrakta såsom kultiverad betesäng. Med kultiverad betesäng avses sådan icke i vanlig mening under plog lagd, i huvudsak foderproducerande men ej sällan något trädbevuxen betesmark, som för betets förbättrande är föremål för ordnad skötsel, varmed förstås sådana åtgärder som röjning, dikning, planering, kalkning, gödning, frösådd med mera. Såsom skogsmark skall ej heller upptagas sådan skoglös eller ej sällan något trädbevuxen ängsmark, som, ehuru den visserligen kan användas för skogsproduktion, i främsta rummet disponeras för foderproduktion genom bete eller slätter samt med god hushållning även bör därtill användas (naturlig betes- eller slätteräng), ehuru den ej är föremål för egentliga kulturåtgärder.

Begreppet skogsmark.

Till skogsmark räknas icke s. k. impediment, vartill hänföres mossar, myrar, kärr, berg, fjällmark och annan dylik mark, som på grund av klimatiska förhållanden, ogynnsamma vattenförhållanden, näringsbrist eller de lösa jordlagrens ringa djup är av den beskaffenhet, att någon egentlig skogsproduktion där icke kan påräknas.

Värdet av sådan mark ävensom, i förekommande fall, av bete å skogsmark skall inräknas i värdet av fastigheten i övrigt.

*Areal
skogsmark.*

3. Arealen skogsmark beräknas, vad angår statens och andra allmänna skogar, efter därom av domänstyrelsen meddelade eller eljest tillgängliga officiella uppgifter; vad angår enskilda skogar under ordnad hushållning med tillgängliga och tillförlitliga skogsuppskattningshandlingar efter uppgifter i dessa; samt, vad angår övriga skogar, med ledning av uppgifter från jordregistret, ekonomiska kartverk eller andra offentliga handlingar, så ock efter ingivna deklARATIONER och andra upplysningar, som kunna införskaffas.

Bonitet.

4. Skogsmarkens normala virkesavkastningsförmåga (boniteten) skall beräknas efter den årliga virkesavkastning, uppskattad i kubikmeter per hektar, som anses kunna erhållas vid ett efter rationella grunder bedrivet skogsbruk och under antagande, att marken vore beväxt med ett tillfredsställande samt å behöriga åldrar fördelat virkesförråd (normal skogstillgång). Boniteten är således icke beroende av att den för viss tid uttagbara virkesavkastningen är vare sig högre än normalt, på grund av att skogen är mer än vanligt väl sluten eller innehåller relativt stor tillgång på moget virke, eller lägre än normalt, på grund av att skogen är utglesnad eller utgöres av övervägande ungskog, utan boniteten bestämmes av den uthålliga årliga virkesavkastning, skogsmarken skulle lämna, om skogstillgången under rationell skötsel vore normal. Såsom sådan normal virkesavkastning är att anse exempelvis den, som i medeltal uppnås på sådana större skogsbruk, där det väl sörjes för såväl återväxt som beståndsvård, och där det finnes ett väl slutet och på behöriga åldrar väl fördelat virkesförråd.

Boniteten skall bestämmas efter den virkesproducerande förmågan utan hänsyn till föreliggande möjlighet eller sätt för virkesavkastningens utnyttjande. Vidare är att märka, att boniteten skall vara genomsnittlig och således skall för skogsmarken i dess helhet avvägas med hänsyn till dess i olika delar skiftande producerande förmåga.

Vid bestämning av boniteten skall hela den normala årliga virkesavkastningen uppskattas i kubikmeter per hektar och avse virke i rått tillstånd, mätt i verklig kubikmassa fast mått på bark, d. v. s. den virkeskvantitet, som erhålles, då virket mätes på rot efter noggranna s. k. massatabeller. Boniteten angives — utom i visst i anvisningarna till kommunalskattelagen angivet fall då skyddsskog eller liknande skog ingår i en taxeringsenhet — som en för hela taxeringsenheten i fråga gällande medelbonitet. Finnas för skogen tillförlitliga skogsuppskattningshandlingar, angivande skogsmarkens olika boniteter eller innehållande andra uppgifter, varav medelboniteten kan bedömas, sker uppskattningen med ledning därav. Saknas sådana handlingar, uppskattas boniteten med ledning av vad som är känt eller kan utrönas om skogsmarken i fråga, jämfört med medelboniteten å trakten i övrigt.

Den uppskattade boniteten jämkas till den av bonitetsklasserna i tabell I, som ligger närmast. Bonitet, som uppskattas högre än den högsta i tabellen angivna bonitetsklassen, jämkas till närmaste hela tal.

Rotvärde.

5. För värdering i penningar av den sålunda uppskattade normala virkes-

avkastningen beräknas virkets nettovärde per kubikmeter å rot (rotvärde) enligt de pris, som under åren 1932—1936 på grund av prissättning nämnda år i genomsnitt varit å orten gällande för de sortiment, varav dylik normal virkesavkastning anses sammansatt (normal sortimentssammansättning). I de särskilda anvisningar, som jämlikt 59 § taxeringsförordningen skola fastställas för varje län eller område av län, bestämmes vad som för länets eller områdets vidkommande skall anses såsom normal sortimentssammansättning.

Finnes för skogen ordnad bokföring tillgänglig, må densamma kunna läggas till grund för prissättningen, under förutsättning att de bokförda priserna varit av normal beskaffenhet och sålunda för liknande förhållanden representativa. I de fall, där virke försålts å rot, erhållas de för prissättningen behöfliga medeltalen direkt för vart och ett av de nämnda åren, under förutsättning att det å rot försålda virket har den sålunda fastställda sortimentsammansättningen och ett för skogen genomsnittligt avsättningsläge. Eljest kunna de erhållna priserna ej direkt användas som taxeringsunderlag utan måste jämkas. Så t. ex. inträffar ofta, att endast den grövsta och värdefullaste skogen sålts å rot, medan småvirket använts till husbehov, såsom vanligt är i jordbruksbygder, eller kvarlämnats i skogen, såsom sker i vissa trakter med otillfredsställande avsättningsförhållanden. Men även om dylika extrema fall ej föreligga, inträffar, att den årliga virkesavkastningen å en skog visst år är sammansatt av onormala mängder grovt eller klen virke, eller att avverkning skett på särskilt långa eller korta körvägar med mera, och kunna även i dylika fall jämkningar i de erhållna priserna bliva nödvändiga.

Å sådana skogar med ordnad bokföring, där virket försäljes i upparbetat skick, skola från bruttopriserna avdragas alla direkta avverknings- och transportkostnader, såsom kostnader för huggning, körning, flottning eller annan transport till den plats, för vilken bruttopriserna gälla, direkt arbetsledning, avmätning och intumning, tillfälliga kojbyggnader, vintervägar och lastplatser, skogsaccis- och skogsvårdsavgifter samt olycksfalls- och försäkringsavgifter i den mån de äro direkt hänförliga till drivningsarbetet. Därvid är att märka, att såsom avdragsgilla kostnader skola godkännas allenast sådana, som äro representativa för skogens genomsnittliga avsättningsförhållanden och som icke äro beroende av avverkningarnas förläggning eller virkesförrådets anhopning i sämre eller bättre avsättningslägen.

Vid rotvärdets bestämmande enligt den normala sortimentssammansättningen skall iakttagas, att brukliga handelsmått, t. ex. toppmått massa inom bark för timmer, löst mått för brännved etc., måste omräknas till verklig kubikmassa fast mått på bark. För varje sortiment och klass av ekonomiskt likvärdiga sortiment skall rotvärdet utrönas för vart och ett av de år, som skola läggas till grund för beräkningen, samt medeltal för dessa årsvärden uträknas. Ur medeltalen bestämmes rotvärdet för samtliga sortiment enligt den fastställda normala sortimentssammansättningen på sätt framgår av följande uträkning, vilken allenast utgör ett exempel:

Sortimentsklass:

I: timmer	35 %	à 8 kronor	per kubikmeter	kronor	2: 80
II: sulfitved och 1:a björkved	20 %	» 6	»	»	1: 20
III: sulfatved, props och 1:a barrved.....	20 %	» 4	»	»	0: 80
IV: kolved, industribränsle och diverse virke	25 %	» 1	»	»	0: 25
Rotvärde per kubikmeter					kronor 5: 05.

Det bör beaktas, att den normala sortimentsammansättningen skall avse hela virkesavkastningen, oberoende av huruvida viss del av denna icke vinner avsättning. Skulle sålunda å viss trakt virke, i exemplet här ovan hänfört till fjärde sortimentsklassen, ej vara avsättningsbart, bör i exemplet detta utföras med värdet 0, då medelpriset blir endast 4 kronor 80 öre per kubikmeter. Motsvarande gäller även, då försäljning skett på rot men virke under viss brösthöjdsdimension ej kunnat vinna avsättning, ehuru dess kubikmassa ingår i den för skogen beräknade årliga virkesavkastningen.

Saknas ordnad bokföring för skogen, eller hava för det genomsnittliga prisläget representativa virkesförsäljningar ej förekommit, eller anses de bokförda priserna icke kunna läggas till grund för beräkningen, uppskattas rotvärdet med ledning av det medelpris för orten, som jämligt förenämnda särskilda anvisningar med hänsyn till skogens läge anses tillämpligt för en normalt sammansatt virkesavkastning. Vid uppskattningen må det sålunda erhållna värdet jämkas med hänsyn till utdrivningens större eller mindre svårigheter i fråga om körvägar och flottningsförhållanden m. m. dylikt, ävensom därtill, att sämre mark producerar ej blott kvantitativt mindre virke utan även mindre värdefulla sortiment.

Vid uppskattning efter nu angivna grunder finnes alltså möjlighet att taga hänsyn till varje särskild skogs läge i förhållande till avsättningsort och annat, som inverkar på virkesvärdet. Vid enahanda bonitet och avsättningsläge skall samma rotvärde åsättas den normala virkesavkastningen, även om skogsbruk i olika syften bedrivs med olika omloppstider. Avvikelse från den omloppstid, som kan anses motsvara den för orten normala sortimentsammansättningen, inverka visserligen på den verkliga virkesavkastningens sammansättning och värde, men skall hänsyn till dessa avvikelser tagas vid beräkningen av växande skogens värde enligt punkt 7.

Det enligt det föregående bestämda rotvärdet jämkas till den av prisklasserna i tabell I, som ligger närmast.

Skogsmarkens avkastningsvärde.

6. Den enligt punkt 4 bestämda normala årliga virkesavkastningen per hektar skogsmark multipliceras med det enligt punkt 5 beräknade rotvärdet. Från den värdeavkastning, som därvid framkommer, skall avdragas en tredjedel för kostnader för skogens vård, förvaltning, bevakning, väg- och byggnadsunderhåll, skogskultur, skyddsdikning, skogsindelning, skatter m. m. För skyddsskog eller annan därmed jämförlig skog, som på grund av gällande lagstiftning eller rådande svåra naturförhållanden måste skötas i skydds-

syfte med anlåtande för skogens vård och underhåll av en osedvanligt stor del av avkastningens värde, må avdraget för kostnader efter prövning i varje särskilt fall och med angivande av skälen höjas, dock ej till mer än hälften av den beräknade normala värdeavkastningen. Det sålunda reducerade värdet anses utgöra nettovärdet på ett års normal avkastning per hektar skogsmark.

Skogsmarkens värde per hektar (skogsmarkens avkastningsvärde) skall utgöra fyra och en halv gånger nettovärdet på ett års normal avkastning.

Till underlättande av värdeberäkningen hänvisas till tabell I, som, vid avdrag för kostnader med en tredjedel, angiver skogsmarkens värde per hektar vid förekommande kombinationer mellan bonitets- och rotvärdesklasser. Vid avdrag för kostnader med mera än en tredjedel kan tabell I icke användas, utan särskild värdeberäkning måste göras.

B. Växande skog.

7. Växande skog skall — oavsett om avverkningsrätt till densamma upplåtits eller ej — värdesättas med hänsyn till det skick, vari den faktiskt befinner sig, och den värdeavkastning, som för framtiden därur kan uttagas under förutsättning av en rationellt driven hushållning. Därest skogen innehåller ett så beskaffat virkesförråd, att den beräknade normala värdeavkastningen genast och uthålligt kan uttagas, och sålunda normal skogstillgång förefinnes, sättes värdet å den växande skogen (skogsvärdet) till tjugo och en halv gånger nettovärdet på den normala årliga värdeavkastningen. I fråga om denna värdeberäkning hänvisas till tabell I, som jämväl angiver skogsvärdet per hektar vid normal skogstillgång för samma kombinationer, som upptagits i fråga om skogsmarkens avkastningsvärde.

*Skogsvärde
och relativ
skogstillgång.*

Emellertid är den växande skogens slutenhet, sammansättning och beskaffenhet i övrigt vanligen sådan, att den faktiska skogstillgången betingar ett från det normala mer eller mindre avvikande skogsvärde. Detta värde i förhållande till det normala utgör den relativa skogstillgången, som betecknas med tal, uttryckta i tiondelar. Talet för relativa skogstillgången är således 1.0, om skogsvärdet överensstämmer med det normala. Relativ skogstillgång 0.9, 0.8, 0.7 o. s. v. innebär, att det förhandenvarande virkesförrådet, såsom i utglesnade eller vanskötta skogar med allmän virkesbrist eller i välskötta skogar med brist på moget virke, icke medgiver normal värdeavkastning. Är detta fallet, skall skogsvärdet sättas i motsvarande mån lägre. På samma sätt innebär relativ skogstillgång 1.1, 1.2, 1.3 o. s. v., att skogsbeståndet till följd av mer än vanligt stor slutenhet eller jämförelsevis god tillgång på moget virke under viss tid kan medgiva större avverkning eller uttagande av värdefullare dimensioner än som för normal värdeavkastning kan beräknas, varför skogsvärdet i samma mån sättes högre. Den erforderliga jämkningen av de i tabell I angivna skogsvärdena vid normal skogstillgång sker med stöd av de kända avvikelser, skogens virkesförråd och dettas sammansättning med avseende på åldrar och mogenhetsklasser samt grövre och klenare dimensioner uppvisar vid jämförelse med förrådet å en normalt sammansatt skog och skogens därav beroende förmåga att vid

uthålligt skogsbruk giva en mot åsatt bonitet och rotvärde svarande värdeavkastning.

För att underlätta bedömandet av relativa skogstillgången med utgångspunkt från förefintligt virkesförråd har upprättats bifogade tabell II, vilken för olika boniteter och omloppstider utvisar den storlek för ett normalt sammansatt och slutet virkesförråd, som motsvarar relativa skogstillgången 1.0.

Tabellens användning framgår av följande exempel. I en viss landsända skall enligt för länet jämlikt 59 § taxeringsförordningen fastställda särskilda anvisningar och hjälptabell 100-årig omloppstid tillämpas för skogar, vars bonitet bestämts till 2.5. Om sådan skog innehåller virke i normal ålders- och dimensionsfördelning, skall virkesförrådet enligt tabellen (och hjälptabellen) uppgå till 83 kubikmeter per hektar för att relativa skogstillgången skall vara 1.0. Om skogen på grund av allmän gleshet innehåller allenast 50 kubikmeter i genomsnitt per hektar, men i övrigt beträffande ålders- och dimensionsfördelning kan betraktas som normal, är relativa skogstillgången $\frac{50}{83}$ eller 0.6 av det normala.

Då normal ålders- och dimensionsfördelning oftast ej är för handen, måste den enligt nyssnämnda regel funna relativa skogstillgången vanligen jämkas ytterligare, nämligen uppåt, om förrådet är sammansatt av äldre bestånd eller grövre virke än normalt, och nedåt, om de äldre åldersklasserna saknas eller bestånden äro sammansatta av övervägande klena dimensioner.

Det skall uppmärksammas, att det förhandenvarande totala virkesförrådet — vari skall ingå jämväl virke av mindre dimensioner än den minsta uppskattade — utan hänsyn till att viss del av dess avkastning måhända icke är avsättningsbar eller utnyttjas för husbehov, skall ligga till grund för jämförelse med det normala virkesförrådet.

Innebörden av ovan angivna värderingsmetod belyses därav, att å skogar, för vilka tillförlitliga hushållningsplaner finnas, ur vilka översikt kan erhållas rörande den virkesavkastning som omedelbart och i framtiden årligen bör kunna utvinnas, skogens och skogsmarkens sammanlagda värde kan erhållas på det sätt att dessa avkastningar värderas i penningar med tillämpning av de priser, som varit bestämmande för det enligt punkt 5 beräknade rotvärdet, och skogsbrukets hela till nutiden diskonterade avkastning därefter uträknas efter 4 procents räntefot, varefter avdrag sker med en tredjedel för beräknade omkostnader. Av det sålunda erhållna värdet skall ett enligt ovan i punkt 6 angivna grunder beräknat värde redovisas såsom skogsmarkens avkastningsvärde, resten såsom den växande skogens värde. Relativa skogstillgången är i detta fall det tal, som erhålles, om nämnda värde å den växande skogen divideras med $20\frac{1}{2}$ gånger den normala årliga värdeavkastningen, minskad med en tredjedel.

Endast undantagsvis läres relativa skogstillgången kunna sättas lägre än 0.2.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1937 och skall första gången tillämpas i avseende å 1938 års allmänna fastighetstaxering.

Tab. I, utvisande skogsmarkens samt den växande skogens värde per hektar vid olika boniteter och rotvärden.

Övre raden angiver markvärde, undre raden angiver skogsvärde.

Virkesavkastningens genomsnittliga rotvärde per kbm. Kronor	Markens normala virkesavkastningsförmåga per hektar i kbm. fast mått (bonitet)																						
	0.50	0.75	1.00	1.25	1.50	1.75	2.00	2.25	2.50	2.75	3.00	3.25	3.50	3.75	4.00	4.50	5.00	5.50	6.00	6.50	7.00	7.50	8.00
	Markvärde samt skogsvärde vid normal skogstillgång (relativ skogstillgång 1.0), kronor per hektar																						
0.50	1 3	1 5	2 7	2 9	2 10	3 12	3 14	3 15	4 17	4 19	5 21	5 22	5 24	6 26	6 27	7 31	8 34	8 38	9 41	10 44	11 48	11 51	12 55
0.75	1 5	2 8	2 10	3 13	3 15	4 18	5 21	5 23	6 26	6 28	7 31	7 33	8 36	8 38	9 41	10 46	11 51	12 56	14 62	15 67	16 72	17 77	18 82
1.00	2 7	2 10	3 14	4 17	5 21	5 24	6 27	6 31	8 34	8 38	9 41	10 44	11 48	11 51	12 55	14 62	15 68	17 75	18 82	20 89	21 96	23 103	24 109
1.25	2 9	3 13	4 17	5 21	6 26	7 30	8 34	8 38	9 43	10 47	11 51	12 56	13 60	14 64	15 68	17 77	19 85	21 94	23 103	24 111	26 120	28 128	30 137
1.50	2 10	3 15	5 21	6 26	7 31	8 36	9 41	10 46	11 51	12 56	14 62	15 67	16 72	17 77	18 82	20 92	23 103	25 113	27 123	29 133	32 144	34 154	36 164
1.75	3 12	4 18	5 24	7 30	8 36	9 42	11 48	12 54	13 60	14 66	16 72	17 78	18 84	20 90	21 96	24 108	26 120	29 132	32 144	34 155	37 167	39 179	42 191
2.00	3 14	5 21	6 27	8 34	9 41	11 48	12 55	14 62	15 68	17 75	18 82	20 89	21 96	23 103	24 109	27 123	30 137	33 150	36 164	39 178	42 191	45 205	48 219
2.25	3 15	5 23	7 31	8 38	10 46	12 54	14 62	15 69	17 77	19 85	20 92	22 100	24 108	25 115	27 123	30 138	34 154	37 169	41 185	44 200	47 215	51 231	54 246
2.50	4 17	6 26	8 34	9 43	11 51	13 60	15 68	17 77	19 85	21 94	23 103	24 111	26 120	28 128	30 137	34 154	38 171	41 188	45 205	49 222	53 239	56 256	60 273
2.75	4 19	6 28	8 38	10 47	12 56	14 66	17 75	19 85	21 94	23 103	25 113	27 122	29 132	31 141	33 150	37 169	41 188	45 207	50 226	54 244	58 263	62 282	66 301
3.00	5 21	7 31	9 41	11 51	14 62	16 72	18 82	20 92	23 103	25 113	27 123	29 133	32 144	34 154	36 164	41 185	45 205	50 226	54 246	59 267	63 287	68 308	72 328
3.25	5 22	7 33	10 44	12 56	15 67	17 78	20 89	22 100	24 111	27 122	29 133	32 144	34 155	37 167	39 178	44 200	49 222	54 244	59 267	63 289	68 311	73 333	78 355
3.50	5 24	8 36	11 48	13 60	16 72	18 84	21 96	24 108	26 120	29 132	32 144	34 155	37 167	39 179	42 191	47 215	53 239	58 263	63 287	68 311	74 335	79 359	84 383

Tab. I (forts.), utvisande skogsmarkens samt den växande skogens värde per hektar vid olika boniteter och rotvärden.
 Övre raden anger markvärde, undre raden anger skogsvärde.

Virkesavkastningens genomsnittliga rotvärde per kbm. Kronor	Markens normala virkesavkastningsförmåga per hektar i kbm. fast mått (bonitet)																						
	0.50	0.75	1.00	1.25	1.50	1.75	2.00	2.25	2.50	2.75	3.00	3.25	3.50	3.75	4.00	4.50	5.00	5.50	6.00	6.50	7.00	7.50	8.00
	Markvärde samt skogsvärde vid normal skogstillgång (relativ skogstillgång 1.0), kronor per hektar																						
3.75	6 26	8 38	11 51	14 64	17 77	20 90	23 103	25 115	28 128	31 141	34 154	37 167	39 179	42 192	45 205	51 231	56 256	62 282	68 308	73 333	79 359	84 384	90 410
4.00	6 27	9 41	12 55	15 68	18 82	21 96	24 109	27 123	30 137	33 150	36 164	39 178	42 191	45 205	48 219	54 246	60 273	66 301	72 328	78 355	84 383	90 410	96 437
4.25	6 29	10 44	13 58	16 73	19 87	22 102	26 116	29 131	32 145	35 160	38 174	41 189	45 203	48 218	51 232	57 261	64 290	70 319	77 349	83 378	89 407	96 436	102 465
4.50	7 31	10 46	14 62	17 77	20 92	24 108	27 123	30 138	34 154	37 169	41 185	44 200	47 215	51 231	54 246	61 277	68 308	74 338	81 369	88 400	95 431	101 461	108 492
4.75	7 32	11 49	14 65	18 81	21 97	25 114	29 130	32 146	36 162	39 179	43 195	46 211	50 227	53 243	57 260	64 292	71 325	78 357	86 390	93 422	100 454	107 487	114 519
5.00	8 34	11 51	15 68	19 85	23 103	26 120	30 137	34 154	38 171	41 188	45 205	49 222	53 239	56 256	60 273	68 308	75 342	83 376	90 410	98 444	105 478	113 513	120 547
5.25	8 36	12 54	16 72	20 90	24 108	28 126	32 144	35 161	39 179	43 197	47 215	51 233	55 251	59 269	63 287	71 323	79 359	87 395	95 431	102 466	110 502	118 538	126 574
5.50	8 38	12 56	17 75	21 94	25 113	29 132	33 150	37 169	41 188	45 207	50 226	54 244	58 263	62 282	66 301	74 338	83 376	91 413	99 451	107 489	116 526	124 564	132 601
5.75	9 39	13 59	17 79	22 98	26 118	30 138	35 157	39 177	43 196	47 216	52 236	56 255	60 275	65 295	69 314	78 354	86 393	95 432	104 472	112 511	121 550	129 589	138 629
6.00	9 41	14 62	18 82	23 103	27 123	32 144	36 164	41 185	45 205	50 226	54 246	59 267	63 287	68 308	72 328	81 369	90 410	99 451	108 492	117 533	126 574	135 615	144 656
6.50	10 44	15 67	20 89	24 111	29 133	34 155	39 178	44 200	49 222	54 244	59 267	63 289	68 311	73 333	78 355	88 400	98 444	107 489	117 533	127 577	137 622	146 666	156 711
7.00	11 48	16 72	21 96	26 120	32 144	37 167	42 191	47 215	53 239	58 263	63 287	68 311	74 335	79 359	84 383	95 431	105 478	116 526	126 574	137 622	147 670	158 718	168 765
7.50	11 51	17 77	23 103	28 128	34 154	39 179	45 205	51 231	56 256	62 282	68 308	73 333	79 359	84 384	90 410	101 461	113 513	124 564	135 615	146 666	158 718	169 769	180 820

Bevillningsutskottets betänkande Nr 27.

Tab. I (forts.), utvisande skogsmarkens samt den växande skogens värde per hektar vid olika boniteter och rotvärden.

Övre raden anger markvärde, undre raden anger skogsvärde.

Virkesavkastningens genomsnittliga rotvärde per kbm. Kronor	Markens normala virkesavkastningsförmåga per hektar i kbm. fast mätt (bonitet)																						
	0.50	0.75	1.00	1.25	1.50	1.75	2.00	2.25	2.50	2.75	3.00	3.25	3.50	3.75	4.00	4.50	5.00	5.50	6.00	6.50	7.00	7.50	8.00
	Markvärde samt skogsvärde vid normal skogstillgång (relativ skogstillgång 1.0), kronor per hektar																						
8.00	12	18	24	30	36	42	48	54	60	66	72	78	84	90	96	108	120	132	144	156	168	180	192
	55	82	109	137	164	191	219	246	273	301	328	355	383	410	437	492	547	601	656	711	765	820	875
9.00	14	20	27	34	41	47	54	61	68	74	81	88	95	101	108	122	135	149	162	176	189	203	216
	62	92	123	154	185	215	246	277	308	338	369	400	431	461	492	554	615	677	738	800	861	923	984
10.00	15	23	30	38	45	53	60	68	75	83	90	98	105	113	120	135	150	165	180	195	210	225	240
	68	103	137	171	205	239	273	308	342	376	410	444	478	513	547	615	683	752	820	888	957	1,025	1,093
11.00	17	25	33	41	50	58	66	74	83	91	99	107	116	124	132	149	165	182	198	215	231	248	264
	75	113	150	188	226	263	301	338	376	413	451	489	526	564	601	677	752	827	902	977	1,052	1,128	1,203
12.00	18	27	36	45	54	63	72	81	90	99	108	117	126	135	144	162	180	198	216	234	252	270	288
	82	123	164	205	246	287	328	369	410	451	492	533	574	615	656	738	820	902	984	1,066	1,148	1,230	1,312
13.00	20	29	39	49	59	68	78	88	98	107	117	127	137	146	156	176	195	215	234	254	273	293	312
	89	133	178	222	267	311	355	400	444	489	533	577	622	666	711	800	888	977	1,066	1,155	1,244	1,333	1,421
14.00	21	32	42	53	63	74	84	95	105	116	126	137	147	158	168	189	210	231	252	273	294	315	336
	96	144	191	239	287	335	383	431	478	526	574	622	670	718	765	861	957	1,052	1,148	1,244	1,339	1,435	1,531
15.00	23	34	45	56	68	79	90	101	113	124	135	146	158	169	180	203	225	248	270	293	315	338	360
	103	154	205	256	308	359	410	461	513	564	615	666	718	769	820	923	1,025	1,128	1,230	1,333	1,435	1,538	1,640
16.00	24	36	48	60	72	84	96	108	120	132	144	156	168	180	192	216	240	264	288	312	336	360	384
	109	164	219	273	328	383	437	492	547	601	656	711	765	820	875	984	1,093	1,203	1,312	1,421	1,531	1,640	1,749
17.00	26	38	51	64	77	89	102	115	128	140	153	166	179	191	204	230	255	281	306	332	357	383	408
	116	174	232	290	349	407	465	523	581	639	697	755	813	871	929	1,046	1,162	1,278	1,394	1,510	1,626	1,743	1,859
18.00	27	41	54	68	81	95	108	122	135	149	162	176	189	203	216	243	270	297	324	351	378	405	432
	123	185	246	308	369	431	492	554	615	677	738	800	861	923	984	1,107	1,230	1,353	1,476	1,599	1,722	1,845	1,968
19.00	29	43	57	71	86	100	114	128	143	157	171	185	200	214	228	257	285	314	342	371	399	428	456
	130	195	260	325	390	454	519	584	649	714	779	844	909	974	1,039	1,169	1,298	1,428	1,558	1,688	1,818	1,948	2,077
20.00	30	45	60	75	90	105	120	135	150	165	180	195	210	225	240	270	300	330	360	390	420	450	480
	137	205	273	342	410	478	547	615	683	752	820	888	957	1,025	1,093	1,230	1,367	1,503	1,640	1,777	1,913	2,050	2,187

Tab. II, utvisande storleken av ett normalt sammansatt och slutet virkesförråd för olika boniteter och omloppstider.

Om- lopps- tid år	Massa- till- växt %	Virkesavkastning per hektar i kubikmeter (bonitet)																							
		0.50	0.75	1.00	1.25	1.50	1.75	2.00	2.25	2.50	2.75	3.00	3.25	3.50	3.75	4.00	4.50	5.00	5.50	6.00	6.50	7.00	7.50	8.00	
		Normalt virkesförråd per hektar i kubikmeter																							
60	5.0	10	15	20	25	30	35	40	45	50	55	60	65	70	75	80	90	100	110	120	130	140	150	160	
80	3.7	14	20	27	34	41	47	54	61	68	74	81	88	95	101	108	122	135	149	162	176	189	203	216	
100	3.0	17	25	33	42	50	58	67	75	83	92	100	108	117	125	133	150	167	183	200	217	233	250	267	
120	2.4	21	31	42	52	63	73	83	94	104	115	125	135	146	156	167	188	208	229	250	271	292	—	—	
140	2.0	25	38	50	63	75	88	100	113	125	138	150	163	175	188	200	225	250	275	300	—	—	—	—	
160	1.7	29	44	59	74	88	103	118	132	147	162	176	191	206	221	235	265	294	—	—	—	—	—	—	

Tab. III. Exempel på hjälptabell vid fastighetstaxering av skogar i N. N. taxeringsdistrikt år 1938.

Bilaga till riksdagens protokoll 1937. 7 saml. Nr 27.

Virkesavkastningens genomsnittliga rotvärde per kbm. Kronor	Markens normala virkesavkastningsförmåga per hektar i kubikmeter fast mått (bonitet)															Anvisningar		
	0.50	0.75	1.00	1.25	1.50	1.75	2.00	2.25	2.50	2.75	3.00	3.25	3.50	3.75	4.00			
	Markvärde samt skogsvärde vid normal skogstillgång, kronor per hektar																	
4.00	6 27	9 41	12 55	15 68	18 82	21 96	24 109	27 123	30 137	33 150	36 164	39 178	42 191	45 205	48 219	Markvärde Skogsvärde	Dåliga avsättningsförhållanden, höga avverknings- och transportkostnader.	
4.25	6 29	10 44	13 58	16 73	19 87	22 102	26 116	29 131	32 145	35 160	38 174	41 189	45 203	48 218	51 232	Markvärde Skogsvärde		
4.50	7 31	10 46	14 62	17 77	20 92	24 108	27 123	30 138	34 154	37 169	41 185	44 200	47 215	51 231	54 246	Markvärde Skogsvärde		
4.75	7 32	11 49	14 65	18 81	21 97	25 114	29 130	32 146	36 162	39 179	43 195	46 211	50 227	53 243	57 260	Markvärde Skogsvärde		
5.00	8 34	11 51	15 68	19 85	23 103	26 120	30 137	34 154	38 171	41 188	45 205	49 222	53 239	56 256	60 273	Markvärde Skogsvärde		
5.25	8 36	12 54	16 72	20 90	24 108	28 126	32 144	35 161	39 179	43 197	47 215	51 233	55 251	59 269	63 287	Markvärde Skogsvärde		Medelgoda avsättnings- och transportförhållanden.
5.50	8 38	12 56	17 75	21 94	25 113	29 132	33 150	37 169	41 188	45 207	50 226	54 244	58 263	62 282	66 301	Markvärde Skogsvärde		
5.75	9 39	13 59	17 79	22 98	26 118	30 138	35 157	39 177	43 196	47 216	52 236	56 255	60 275	65 295	69 314	Markvärde Skogsvärde		
6.00	9 41	14 62	18 82	23 103	27 123	32 144	36 164	41 185	45 205	50 226	54 246	59 267	63 287	68 308	72 328	Markvärde Skogsvärde		
6.50	10 44	15 67	20 89	24 111	29 133	34 155	39 178	44 200	49 222	54 244	59 267	63 289	68 311	73 333	78 355	Markvärde Skogsvärde		Goda eller utmärkta avsättnings- och transportförhållanden.
7.00	11 48	16 72	21 96	26 120	32 144	37 167	42 191	47 215	53 239	58 263	63 287	68 311	74 335	79 359	84 383	Markvärde Skogsvärde		
7.50	11 51	17 77	23 103	28 128	34 154	39 179	45 205	51 231	56 256	62 282	68 308	73 333	79 359	84 384	90 410	Markvärde Skogsvärde		
Omloppstid, år			160		140		120		100		90				80			
Normalt virkesförråd, kbm.			59	68	75	80	83	83	83	86	90	93	97	102	108			

Revisionsutskottets betänkande Nr 27.

Exempel å användning av hjälptabellerna.

Ett hemman innehåller enligt taxeringslängden, bland annat, 30 hektar skogsmark. Med hänsyn till skogens normala virkesavkastningsförmåga och belägenhet hava rotvärdesiffran 5 kronor per kubikmeter och bonitets-siffran 3 kubikmeter per hektar ansetts kunna användas, vadan skogsmarks-värdet (skogsmarkens avkastningsvärde) per hektar enligt hjälptabellen (tab. III) beräknas till 45 kronor och således skogsmarksvärdet å hela arealen till 1,350 kronor. Den relativa skogstillgången anses motsvara 0.8 av normal skogstillgång. Då enligt hjälptabellen virkesvärdet per hektar utgör 205 kro-nor, blir alltså den faktiska skogstillgångens värde per hektar $205 \times 0.8 = 164$ kronor eller således sammanlagt för hela arealen 4,920 kronor. Hemma-net uppskattas alltså med hänsyn till skogsmarken och växande skogen till respektive 1,350 och 4,920 kronor eller sammanlagt 6,270 kronor. I taxe-ringslängdens anmärkningskolumn antecknas siffrorna 5; 3; 0.8.

Beträffande vad föredragande departementschefen vid ärendets föredrag-ning inför Kungl. Maj:t anfört till motivering för förslagen, får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till ovannämnda statsrådsprotokoll.

Till utskottets behandling hava jämväl överlämnats följande i anledning av propositionen väckta motioner, nämligen

1:o) de likalydande motionerna nr 316 i första kammaren av herr *Gustaf Björkman* m. fl. och nr 563 i andra kammaren av herr *Persson* i Grytterud m. fl., däri hemställt,

»att riksdagen ville besluta,

dels att vid 1938 års fastighetstaxering värde ej skall åsättas 'övrig mark' annat än i de särskilda fall, då sådan mark ger avkastning eller på något sätt kan nyttiggöras, samt

dels att kapitaliseringsfaktorn vid beräkandet av skogsmarks och växande skogs normalvärde skall utgöra $4^{1/2}$;

2:o) motionen nr 317 i första kammaren av herr *Gabrielsson* m. fl., däri hemställt, »att 1938 års allmänna fastighetstaxering skall uppskjutas till 1940»;

3:o) de likalydande motionerna nr 318 i första kammaren av herrar *Knut Petersson* och *Ekströmer* samt nr 562 i andra kammaren av herrar *De Geer* i Lesjöfors och *Lundberg*, däri hemställt, att mom. A. 2, tredje stycket, i förslaget till förordning med instruktion för värdering av skogsmark och växande skog vid taxering av fastighet skall givas följande lydelse:

»Så kallade impediment skola som regel ej åsättas taxeringsvärde. Endast då särskilt värde i form av torv- eller dytag, stenbrott, grusfyndighet, möj-lighet till jakt eller dylikt finnes, eller impedimentet är av den beskaffenhet,

att det med rimliga kostnader kan göras fruktbart, exempelvis genom dikning, skall det åsättas taxeringsvärde.

Har värde ansetts böra åsättas impediment enligt ovan, skall detta, liksom i förekommande fall värdet av bete å skogsmark, inräknas i värdet av fastigheten i övrigt»;

4:o) de likalydande motionerna nr 319 i första kammaren av herr *Sköldén* m. fl. och nr 564 i andra kammaren av herr *Jonsson* i Skedsbygd m. fl., däri hemställt, »att riksdagen vid bifall i huvudsak av propositionen nr 281 med förslag till lag om ändring i vissa delar av kommunalskattelagen den 28 sept. 1928 m. m. måtte besluta att taxeringen av skogsmark och växande skog skall ske enligt en kapitaliseringsprocent av $4\frac{1}{2}$.»

Till behandling i samband med förevarande proposition har utskottet funnit lämpligt att jämväl upptaga följande, under motionstiden vid riksdagens början väckta, till utskottet hänvisade motioner, nämligen

5:o) de likalydande motionerna nr 62 i första kammaren av herrar *Alfred Andersson* och *Anderberg* samt nr 141 i andra kammaren av herr *Ericsson* i Sörsjön m. fl., däri hemställt, »att taxeringsförordningens § 59 mom. 1 tredje stycket måtte återfå den form den hade före 1932 års ändring, och att lydelsen sålunda blir:

För sådana trakter inom länet, där jordbruksfastigheterna kunna med avseende å ägoslag och jordens beskaffenhet anses vara väsentligen likartade, böra de vid dessa sammanträden närvarande på grundval av den redogörelse, landskamreraren enligt vad nyss är sagt har att avgiva, föreslå vissa värden för ytenhet mark av olika ägoslag, godhetsklasser och brukningsförhållanden under förutsättning av normalt byggnadsbestånd, vilka enhetsvärden må tjäna till ledning vid taxering av jordbruksfastigheter»;

6:o) motionen nr 13 i andra kammaren av herr *Brädefors* m. fl., däri hemställt, »att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om förslag till nästa års riksdag om sådan ändring i gällande förordning i fråga om fastighetstaxering, att i fråga om jordegendom jordens beskaffenhet må ligga till grund för taxeringsvärdena, att jord av samma beskaffenhet skall taxeras lika oavsett om den ligger i storbruk eller småbruk och att de tillägg, som gälla för småbruk och öka deras skattebörd, avskaffas».

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för motionärernas yrkanden, får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionerna.

Sedan genom skrivelse från finansdepartementet den 3 oktober 1936 domänstyrelsen anmodats att till departementet inkomma med yttrande och förslag angående de ändringar i gällande instruktion för värdering av skogsmark och växande skog, som styrelsen kunde finna påkallade med hänsyn till dess tillämpning vid allmän fastighetstaxering år 1938, har domänstyrelsen i en den 20 januari 1937 dagtecknad skrivelse avgivit förslag i berörda

avseende. Över denna skrivelse, som finnes fogad vid statsrådsprotokollet såsom bilaga (bil. 1) och till vilken utskottet tillåter sig hänvisa, hava yttranden avgivits av överståthållarämbetet och samtliga länsstyrelser, lantbruksstyrelsen och kammarrätten, svenska landskommunernas förbund, svenska landstingsförbundet, centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund, Sveriges skogsägareförbund, skogsägareföreningarnas riksförbund, skogssällskapet ävensom handelskammaren i Gävle samt Smålands och Blekinge handelskammare.

I anledning av förestående allmänna fastighetstaxering har inom finansdepartementet utarbetats en promemoria med förslag till vissa ändringar i kommunalskattelagen m. m. I denna promemoria hava under olika avdelningar behandlats *dels* grunderna för taxering av annan fastighet, *dels* brandförsäkringsvärdets betydelse för fastighetstaxeringen, *dels* taxering av vattenfall m. m., *dels* fasta maskiner, och hava vid promemorian varit fogade förslag till ändrad lagstiftning rörande dessa frågor.

Yttranden över promemorian hava avgivits av överståthållarämbetet och samtliga länsstyrelser, vattenfallsstyrelsen, kammarrätten, kommunalskatteberedningen, 1936 års skattekommitté, svenska landskommunernas förbund, Sveriges industriförbund, svenska vattenkraftföreningen samt svenska teknologföreningens avdelning för industriell ekonomi och organisation. Svenska stadsförbundet och svenska landstingsförbundet hava meddelat, att de ej begagnade dem berett tillfälle att avgiva yttrande.

Värdering av skogsmark och växande skog.

I domänstyrelsens förenämnda skrivelse med förslag till instruktion för värdering av skogsmark och växande skog vid allmän fastighetstaxering år 1938, vilken skrivelse i det följande kommer att närmare beröras, har bland annat framhållits, att de grundläggande principerna för värdering av skogsmark och växande skog vid allmän fastighetstaxering icke berördes av de ändringar i gällande instruktion för värdering av skogsmark och växande skog, som styrelsen ansåge sig böra föreslå. Ändringsförslagen avsåge väsentligen den i nämnda instruktion för varje fastighetstaxering återkommande avvägningen av den skogliga taxeringens nivå och dessutom smärre justeringar samt förslag angående tillämpningsföreskrifter, motiverade i huvudsak av erfarenheterna från 1933 års fastighetstaxering, inhämtade yttranden och den av särskilda sakkunniga inom finansdepartementet verkställda undersökningen rörande taxeringsutfallet år 1933 för skogsmark och växande skog m. m.

Enligt anvisningarna till 9 § kommunalskattelagen gäller, vad angår beräkning av *den normala årliga virkesavkastningens rotvärde*, att virkets nettovärde per kubikmeter å rot skall beräknas enligt det pris, som för liknande sortiment i genomsnitt varit i orten gällande under viss tidsperiod. Vid 1933 års allmänna fastighetstaxering lågo priserna för de fem åren 1927—1931 till grund för beräkningen av saluvärdet.

Domänstyrelsens förslag till ny skogsvärderingsinstruktion innehåller bestämmelse, att rotvärdet skall beräknas enligt priserna under femårsperioden 1932—1936.

De virkespriser, som från och med år 1927 i medeltal för hela riket erhållits för virke sålt å rot från kronoskogar, äro enligt domänstyrelsen följande:

år 1927	kronor 6: 68
» 1928	» 5: 75
» 1929	» 6: 00
» 1930	» 4: 78
» 1931	» 3: 22
» 1932	» 3: 31
» 1933	» 3: 91
» 1934	» 4: 69
» 1935	» 4: 55
» 1936	c:a » 7: 00
medeltal för åren 1927—1931	» 5: 29
» » » 1932—1936	c:a » 4: 70.

Domänstyrelsen har anfört, att det torde få anses särskilt betydelsefullt, om taxeringen kan grundas på slutna prisserier utan det subjektiva bedömande av mer eller mindre representativa årspriser, som eljest måste förekomma. Styrelsen har vidare framhållit, att det visserligen torde kunna förutsättas, att taxeringen kommer att äga rum vid ett dagsprisläge, som med all sannolikhet kommer att i högre eller lägre grad överstiga 1932—1936 års medelpriser, men detta bör enligt styrelsens mening icke medföra några svårigheter för ett riktigt genomförande av taxeringen. Dess nivå bestämmes nämligen dessutom och väsentligen av för taxeringen gällande kapitaliseringsprocent och förvaltningskostnadsavdrag.

Vad angår den vid skogstaxeringen tillämpliga *kapitaliseringsprocenten* må erinras om, att denna i 1921 års skogsvärderingsinstruktion var bestämd till 6, att den i 1927 års skogsvärderingsinstruktion sänktes till 5, och att detta procenttal bibehölls i 1932 års instruktion.

Domänstyrelsen, som nu förordat en sänkning av kapitaliseringsprocenten till 4, har erinrat om, att de för ränteläget betecknande procenttalen för riksbankens officiella diskonto för tre månaders växlar under senare år varit följande:

År	Vid utgången av år	I medeltal för år
1930	3 ¹ / ₂	3.72
1931	6	4.10
1932	3 ¹ / ₂	4.39
1933	2 ¹ / ₂	3.17
1934	2 ¹ / ₂	2.50
1935	2 ¹ / ₂	2.50
1936	2 ¹ / ₂	2.50

Till stöd för en kapitaliseringsprocent av 4 har styrelsen bland annat anfört, att enligt styrelsens förmenande skulle med utgångspunkt enbart från de senaste årens räntesatser en väsentligt lägre kapitaliseringsprocent än 5 kunna ifrågasättas. Emellertid kunde en stor sänkning av kapitaliseringsprocenten för skogsfastigheter medföra sådana förskjutningar av det kommunala skattetrycket, som ur allmän synpunkt icke kunde vara lämpliga. Å andra sidan har styrelsen framhållit angelägenheten av en sådan värdesättning av skogsfastigheter, att deras taxeringsvärden bilda ett möjligast riktigt underlag även för den statliga inkomst- och förmögenhetsbeskattningen. Det utslagsgivande borde vara en riktig avvägning av den skogliga taxeringens nivå. Därvid kunde saluvärdena tjäna till ledning i så måtto, att alltför stora skillnader mellan taxeringsvärde och saluvärde för skogsfastigheter icke borde uppstå. En allmän höjning av de skogliga taxeringsvärdena vid 1938 års taxering vore på den grund berättigad. Då detta med hänsyn till den något sänkta rotvärdesnivån icke syntes kunna genomföras, därest kapitaliseringsprocenten och övriga värderingsfaktorer bleve oförändrade, vore en enbart ränteläget betingad sänkning av kapitaliseringsprocenten väl motiverad. Totalvärdet vid normal skogstillgång bleve alltså 25 årsavkastningar, vilka borde fördelas efter samma förhållande som tidigare, så att 4 1/2 årsavkastningar utgjorde skogsmarkens värde och 20 1/2 årsavkastningar skogsvärde. Styrelsen har utgått från att frågan om sänkning av repartitionstalet för skogsvärde från 0.04 till 0.03 i detta sammanhang upptoges till förnyad prövning.

Domänstyrelsen har vidare föreslagit införande i den till instruktionen hörande tabell I av två nya *bonitetsklasser*, nämligen 3.25 och 3.75.

Vid 1933 års allmänna fastighetstaxering höjdes det *avdrag för förvaltnings- m. fl. allmänna kostnader*, som närmast göres vid uträkningen av nettovärdet på den normala årliga virkesavkastningen, från 1/4 till 1/3 av det belopp, som erhålles genom att multiplicera bonitetssiffran med rotvärdet.

Domänstyrelsen har icke funnit skäl ifrågasätta någon ändring av detta avdrags storlek.

Beträffande gällande bestämmelser rörande *beräkningen av skogsvärde och relativ skogstillgång* har domänstyrelsen föreslagit, förutom några huvudsakligen redaktionella jämkningar i avfattningen till förtydligande av deras innebörd, vissa ändringar, som i huvudsak sammanhånga med ett av styrelsen uttalat önskemål, att i den jämlikt 59 § taxeringsförordningen för varje län fastställda hjälptabellen jämte särskilda anvisningar uttryckligen skall fastställas icke blott omloppstiden utan även det samband mellan boniteter och normalförråd, som enligt de för länet tillämpade omloppstiderna bestämes genom tabell II till skogsvärderingsinstruktionen.

Domänstyrelsen har vidare ifrågasatt en *utveckling och förstärkning av sakkunniginstitutionen* vid skogstaxeringen. I sådant syfte har styrelsen föreslagit dels bestämmelser av innebörd, att anlåtande av biträde med högre eller lägre skoglig utbildning, utsedda av länsstyrelsen efter förslag av domänstyrelsen och vederbörande skogsvårdsstyrelse, skola vara en ofrånkom-

lig förutsättning för skogstaxeringens bedrivande i berednings- och fastighetstaxeringsnämnderna, dels ock en utökning av antalet länssakkunniga, förslagsvis till två, av vilka den ene skall leda sakkunnigarbetet. Styrelsen hölle före, att ändringar i taxeringsförordningen och föreskrifterna rörande taxeringsförfarandet i angivet syfte skulle bereda möjligheter för ett i alla avseenden bättre skogligt taxeringsresultat och därjämte vara ägnade att hos de skattskyldiga stärka förtroendet för fastighetstaxeringen.

Till punkt 4 av anvisningarna till 9 § kommunalskattelagen har domänstyrelsen föreslagit ett tillägg av innebörd, att för det fall, då en taxeringsenhet till någon del utgöres av *skyddsskog* eller därmed jämförlig skog, skola särskilda värderingsgrunder kunna tillämpas för de olika delarna av taxeringsenheten.

Slutligen har domänstyrelsen föreslagit ett sådant tillägg till bestämmelserna i 5 § 1 mom. a) kommunalskattelagen, att *såsom naturminnesmärken fredade områden* skola vara undantagna från skatteplikt.

I de yttranden, som avgivits över domänstyrelsens förslag, har frågan om vilken kapitaliseringsprocent, som bör tillämpas vid den förestående skogstaxeringen, blivit föremål för särskild uppmärksamhet. Skilda meningar hava därvid kommit till uttryck rörande den rätta lösningen av detta spörsmål. Centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund, Sveriges skogsägareförbund, skogsägareföreningarnas riksförbund och handelskammaren i Gävle hava närmast anslutit sig till tanken att bibehålla kapitaliseringsprocenten vid 5, skogssällskapet har, därest någon sänkning av nämnda procent borde ifrågakomma, funnit sänkningen icke böra överstiga en halv procent. Smålands och Blekinge handelskammare har tillstyrkt en sänkning av kapitaliseringsprocenten till 4. Av länsstyrelserna har en uttalat sig för att om möjligt 1933 års taxeringsvärden å skog och skogsmark bibehållas och en för ett bibehållande av den skogliga taxeringen vid samma nivå som år 1933, sex länsstyrelser hava ifrågasatt en kapitaliseringsprocent av omkring $4\frac{1}{2}$, medan tolv länsstyrelser närmast anslutit sig till en kapitaliseringsprocent av 4, därvid dock flera länsstyrelser ställt denna fråga i samband med frågan om sänkning av repartitionstalet för skogsvärdet och åtminstone fyra angivit sådan sänkning såsom förutsättning för sitt tillstyrkande av kapitaliseringsprocenten 4. Övriga länsstyrelser hava ej uttalat sig för något särskilt förslag.

Kammarrätten har förordat en kapitaliseringsprocent av $4\frac{1}{2}$. Till stöd härför har kammarrätten yttrat:

»Med hänsyn till den väntade nedgången av rotvärdena och under förutsättning att någon förändring icke äger rum beträffande övriga värderingsgrunder kommer, om kapitaliseringsprocenten bibehålles vid 5, med all säkerhet en sänkning av skogsfastigheternas taxeringsvärden att inträda. I betraktande av det nuvarande ränteläget och nu rådande konjunkturer på virkesmarknaden, torde det vara utslutet att godtaga ett sådant resultat av nästkommande allmänna fastighetstaxering. Å andra sidan lär en enligt kam-

marrättens mening en större ökning av dessa värden under de osäkra ekonomiska förhållanden, som för närvarande råda, ej heller vara tillräddig. — — — Försiktigheten torde därför bjuda att kapitaliseringsprocenten icke sänkes mera än till $4\frac{1}{2}$, varigenom, så vitt det är möjligt att nu bedöma dessa förhållanden, en mindre höjning av taxeringsvärdena kan beräknas inträda. Kammarrätten får alltså för sin del tillstyrka en nedsättning av kapitaliseringsprocenten till $4\frac{1}{2}$, vid vilket förhållande värdet å skogsmark bör kunna bestämmas till 4 gånger den uträknade årsavkastningen och värdet å skog till 18 gånger samma avkastning.»

Domänstyrelsens förslag i övrigt hava i allmänhet icke föranlett någon erinran av betydelse från de hörda myndigheterna och sammanslutningarna i vidare mån än att kammarrätten beträffande förslaget, att såsom naturminnesmärken fredade områden böra vara undantagna från skatteplikt, uttalat, att befrielse från skatteplikt icke bör gälla andra områden än sådana som blivit av vederbörande länsstyrelse förklarade såsom fridlysta naturminnesmärken.

Föredragande departementschefen har i huvudsak anslutit sig till domänstyrelsens förslag i fråga om de särskilda på skogstaxeringen inverkan faktorerna och som motivering härför anfört följande:

»Den allmänna värdenivå, som skall läggas till grund för taxeringen av skogsmark och växande skog, bestämmes, förutom av faktiska förhållanden såsom bonitet och relativ skogstillgång, av vissa ekonomiska faktorer, vilka det ligger i lagstiftarens skön att bestämma, nämligen det medelpris efter vilket rotvärdet skall kalkyleras, det omkostnadsavdrag varmed man har att räkna för att ur den uppskattade bruttoavkastningen få fram den normala nettoavkastningen, samt den procentsats efter vilken nettoavkastningen skall kapitaliseras för att normalskogens värde skall erhållas. Domänstyrelsen har nu för den förestående allmänna fastighetstaxeringen år 1938 föreslagit oförändrat omkostnadsavdrag, ett rotvärde efter medelpriserna för åren 1932—1936 — vilken prisserie omedelbart ansluter sig till den vid 1933 års allmänna fastighetstaxering tillämpade prisserien för åren 1927—1931 — samt en kapitaliseringsfaktor av 4 procent mot 5 vid förra taxeringen. Av förut återgivna, av domänstyrelsen lämnade sifferuppgifter framgår, att den föreslagna prisserien i förhållande till den vid 1933 års taxering tillämpade kan antagas medföra en genomsnittlig sänkning av rotvärdet från ungefär 5.29 till omkring 4.70 kronor per kubikmeter, d. v. s. med omkring 11 procent. Kapitaliseringsfaktorns sänkning från 5 till 4 verkar åter därhän att värdenivån vid oförändrade rotvärden skulle höjas med 25 procent. Den sammanlagda verkan av båda faktorernas ändring skulle bli en genomsnittlig höjning av värdenivån med omkring 13 procent. Att av de siffror, som här ligga till grund för rotvärdets beräkning, draga säkra slutsatser låter sig visserligen ej göra. Det torde dock kunna antagas, att siffrorna giva en ungefärlig föreställning om storleksordningen av den höjning av den allmänna värdenivån, som skulle bli en följd av att domänstyrelsens förslag godkännes, därvid givetvis bort-

ses från de ändringar, som må föranledas av de under den löpande fastighetstaxeringsperioden inträffade förskjutningarna i virkesmassans storlek, rättelser av fel vid taxeringen m. m. Såsom en jämförelse må nämnas, att, bortsett från ändringar som föranledas av omständigheter av sistberörda slag, den genomsnittliga sänkningen av taxeringsnivån vid 1933 års taxering i förhållande till den nivå, som ernåtts vid 1928 års taxering, belöpte sig till i runt tal 20 procent, vilken sänkning till större delen berodde på omkostnadsavdragets ökning från $\frac{1}{4}$ till $\frac{1}{3}$ av bruttoavkastningen. Vid anmälan i statsrådet den 18 mars 1932 av frågan om grunden för värdering av skogsmark och växande skog vid 1933 års allmänna fastighetstaxering hade dock dåvarande chefen för finansdepartementet på grundval av då föreliggande siffror ansett sig kunna räkna med en nedsättning av taxeringsvärdena med i medeltal allenast omkring 10 procent.

Innan jag tager ställning till det nu föreliggande förslaget vill jag bringa i erinran några synpunkter rörande syftet med den gällande taxeringsmetoden, vilka vid nyss nämnda tillfälle framlades av dåvarande chefen för finansdepartementet. Den för taxering av skogsmark och växande skog gällande särskilda metoden åsyftade att fastställa »det värde, som de kunna anses äga vid ett efter rationella grunder bedrivet skogsbruk». Tidigare (prop. 102/1927, sid. 490) hade framhållits, att man med denna metod syftade till att — visserligen schablonmässigt — få fram värden, som skäligen kunde anses motsvara skogens saluvärde under de närmaste åren under förutsättning av skogens fortsatta användning för uthålligt skogsbruk. »Man har sålunda», yttrade departementschefen (prop. 220/1932 sid. 82), »att ställa sig frågan, hurudan kalkyl en köpare, som har för avsikt att fortsätta med rationellt skogsbruk, plägar göra. Han måste därvid uppenbarligen göra klart för sig, att det gäller en affär på lång sikt. Han räknar sålunda med ej blott årsavkastningen under de närmaste åren utan den sannolika årsavkastningen under en överskådlig framtid. Säkerligen kalkylerar han ej heller med räntefoten för kortfristiga placeringar utan med den ränta, han kan väntas erhålla på lång sikt. Om köpet sker under en högkonjunktur eller en lågkonjunktur, bör i och för sig föga påverka denna del av kalkylen. Vederbörande har strängt taget ingen anledning att komma till annat resultat vid det ena tillfället än vid det andra men har sannolikt benägenhet för större optimism vid högkonjunktur. Ävenledes måste det givetvis påverka hans pris, om lågkonjunktur eller högkonjunktur förutses under de allra närmaste åren, i så måtto nämligen, att det uppenbarligen ställer sig fördelaktigare, om de närmaste årens värden väntas bli höga och de påföljande årens låga, än om ordningen blir den motsatta. Att dessutom en mer eller mindre knapp kapitaltillgång utövar sin verkan på efterfrågans storlek, är tydligt, men just därför att det gäller långtidsplaceringar blir ej heller verkan av denna faktor så stark, som om det gäller mera kortfristiga sådana. Allt detta sammanlagt innebär, att saluvärdet på skogsmark och växande skog under förutsättning av dess fortsatta användning för rationellt skogsbruk visserligen fluktuerar men — vid oförändrat penningvärde —

inom jämförelsevis trånga gränser och mindre än de faktiska saluvärdena, vilka lätt röna inverkan av möjligheten att omedelbart göra ett mer eller mindre betydande kapitaluttag ur skogen. Om det exempelvis skulle kunna påvisas, att de faktiska saluvärdena för växande skog sedan ingången av år 1928 nedgått med 25 procent, får detta följaktligen ej tagas till intäkt för ett påstående, att taxeringsvärdena böra sänkas i samma proportion. Taxeringsvärdena på skogen böra förete en jämnare kurva än de faktiska saluvärdena.» Om såsom utgångspunkt antoges, att värderingsgrunderna borde medföra en genomsnittlig nedsättning av taxeringsnivån med viss bestämd procent, så återstode att fastställa, på vilken väg detta resultat skulle uppnås. Departementschefen kunde ej anse, att valet härutinnan borde tillmätas alltför stor vikt. Det vore uppenbart, att ej någon årsserie, som syftade på tidigare priser, kunde sägas innefatta en tillförlitlig prognos rörande de värden, som kunde påräknas i framtiden under en lång följd av år. Genom jämkning av kapitaliseringsfaktorn kunde man med vilken serie som helst uppnå i huvudsak samma slutliga taxeringsresultat. Att departementschefen för sin del förordade årsserien 1927—1931 — i stället för ifrågasatt serie avseende ett mindre antal år — finge följaktligen främst tillskrivas det förhållandet, att denna prisserie erbjöde ett tillförlitligare statistiskt material än den kortare serien och eliminerade mera tillfälliga faktorer, som kunde i olika landsändar tillfälligtvis hava satt sin prägel på prissättningen.

De sålunda framlagda synpunkterna återgiva, såvitt jag kan finna, på ett riktigt sätt innebörden av den gällande taxeringsmetoden för skogsmark och växande skog. Enligt min mening peka dessa synpunkter oförtydligt därhän, att en höjning av den allmänna nivån för skogstaxeringen nu bör äga rum. En tillämpning vid taxeringen av de rotpriser, som i genomsnitt varit gällande under åren 1932—1936, kan jag för min del godkänna, ehuru denna serie torde representera väsentligt lägre priser än dem som nu normalt räknas med för de närmaste åren. Någon ändring av omkostnadsavdraget har jag ej för avsikt att föreslå. Olika avdrag för skogar av olika storlek torde ej böra ifrågakomma, då någon allmän olikhet i prisnivå dem emellan knappast kan påvisas. Att med en dylik grund för beräkning av rotvärdet och med oförändrat omkostnadsavdrag behålla den gällande kapitaliseringsfaktorn 5 procent synes mig uteslutet. Denna skulle med sannolikhet i allmänhet resultera i betydligt lägre taxeringsvärden än dem som erhöles år 1933, och jag har svårt att föreställa mig att någon kunde med klar insikt om denna konsekvens på allvar ifrågasätta oförändrad kapitaliseringsprocent. Därest kapitaliseringsfaktorn, på sätt från några håll föreslagits, bestämdes till 4 1/2 procent, kunde väl väntas en i stort sett oförändrad taxeringsnivå. Ej heller ett sådant resultat av taxeringen synes mig önskvärt. I själva verket hava värdena å skogsegendomar stigit högst väsentligt sedan år 1933; sannolikt ligga de ej sällan t. o. m. högre än 1928 års värden. Detta utgör enligt mitt förmenande ett avgörande skäl för höjning av den genomsnittliga taxeringsnivån för dylika egendomar. Givetvis måste i detta sammanhang beaktas den betydelse i beskattningsavseende som tillkommer taxeringsvärdena. Vid

den kommunala beskattningen öva taxeringsvärdena å skogen sin verkan *i jämförelse med* andra beskattningsföremål, främst värdena å fastighet i övrigt, varför en relativ undertaxering av skog betyder överbeskattning av andra beskattningsföremål. Taxeringsvärdena äro grundläggande för förmögenhetsbeskattningen, vid vilken skogen rätteligen bör medräknas till sitt fulla värde. De äga ock betydelse för stämpelbeläggning av fång å fastighet, särskilt arv och gåva. Ur alla dessa synpunkter verkar en relativ undertaxering — liksom givetvis en relativ övertaxering — orättvist. Det förefaller, som om den uppfattningen på sina håll vore rådande, att taxeringsvärdena å skogsmark och växande skog alltid böra ligga på en lägre nivå än saluvärdena. En sådan uppfattning är ej riktig: med metoden avses, såsom framgår av det förut anförda, att schablonmässigt få fram värden, som skäligen kunna anses motsvara skogens saluvärde under förutsättning av dess fortsatta användning för uthålligt skogsbruk. Där den växande skogens värde påverkas av tillfälliga konjunkturner, vilka locka till skogsspekulationer och omedelbar avverkning av virke, som vid uthålligt skogsbruk borde behållas, bör vid taxeringen hänsyn ej tagas till sålunda uppkommande övervärden, men eljest läser taxeringsnivån i stort sett böra följa de allmänna saluvärdena.

Det förefaller mig nu ej otroligt, att den stegring av saluvärdena å växande skog, som på senaste tid ägt rum, delvis kan vara beroende på en hos vissa köpare av skogsfastigheter förefintlig avsikt att under den närmaste tiden göra stora virkesuttag, för vilka kunna erhållas goda priser, men som måhända ej överensstämma med principerna för uthålligt skogsbruk. Denna omständighet i förening med önskvärdheten av att kommunernas fasta beskattningsunderlag ej blir föremål för alltför brådstörtade förskjutningar får anses motivera en viss försiktighet vid kapitaliseringsfaktorns bestämmande.

I intet av de avgivna yttrandena har ifrågasatts en lägre kapitaliseringsprocent än 4, vilken siffra föreslagits av domänstyrelsen. Jag vill för min del biträda förslaget om denna kapitaliseringsprocent under framhållande av att en dylik norm, som antagligen icke kommer att höja taxeringen till 1928 års nivå, ej kan väntas leda till värden överstigande skogarnas saluvärden under den närmaste tiden under förutsättning av deras fortsatta användning för rationellt skogsbruk. I många av de avgivna yttrandena har man anslutit sig till domänstyrelsens förslag i denna punkt. Vissa myndigheter m. fl. hava visserligen velat göra sitt tillstyrkande av förslaget beroende av att repartitionstalet för skogsvärde, på sätt domänstyrelsen även ifrågasatt, bliver sänkt. De som intagit denna ståndpunkt måste dock hava utgått ifrån att en lägre taxeringsnivå än den föreslagna ej med gällande författningsbestämmelser rimligen bör komma i fråga. Huruvida bibehållandet av gällande repartitionstal för skogsvärde leder till överbeskattning av skogsbruket eller ej är ett fristående spörsmål, som läser komma att prövas vid den pågående revisionen av den kommunala beskattningen. Jag saknar anledning att här uppehålla mig vid denna fråga.

Det synes av såväl domänstyrelsens utlåtande som olika yttranden framgå,

att trots det arbete som nedlagts på den gällande skogstaxeringsmetodens utveckling och tillämpning, densamma, framför allt på grund av svårigheten att bestämma den relativa skogstillgången, ej lett till fullt tillfredsställande resultat. Jag instämmer i den uppfattningen, att en förenkling av metoden är önskvärd, och anser åtgärder böra vidtagas för att undersöka möjligheten av metodens omarbetning i god tid före 1943 års allmänna fastighetstaxering. Tillsvidare synes man få nöja sig med vissa smärre ändringar och förtydliganden i skogsvärderingsinstruktionen. Utöver vad domänstyrelsen i sådant avseende ifrågasatt föreslår jag en omformulering av näst sista stycket i sjunde punkten av skogsvärderingsinstruktionen, avsedd att ytterligare klargöra innebörden av begreppet relativ skogstillgång.

Domänstyrelsens förslag rörande antagande av hjälptabeller för skogstaxeringen kan jag biträda. Till dess förslag om ordnande av sakkunniginstitutionen vid denna taxering läser jag få tillfälle återkomma. Taxeringsförordningen torde ej lägga hinder i vägen för frågans ordnande på det sätt domänstyrelsen ifrågasätter.

Jag förordar förslaget om införande i tabellerna av tvenne nya bonitetsklasser.

Domänstyrelsens förslag rörande förfarandet vid taxering av vissa skyddskogar och om skattefrihet för naturminnesmärken föranleder ej annan erinran från min sida än att sistberörda skattefrihet synes böra inskränkas på sätt kammarrätten föreslagit.

De smärre ändringar, som av domänstyrelsen blivit ifrågasatta, kunna i allmänhet av mig tillstyrkas, i vissa fall med den formulering som föreslagits av kammarrätten. Jag finner dock ej skäl att föreslå ändring i det exempel på sortimentssammansättning som återfinnes i femte punkten av skogsvärderingsinstruktionen. Detta exempel ändrades i 1932 års instruktion i samma riktning som nu föreslagits; ytterligare ändring synes ej tillräckligt motiverad. Ett par av kammarrätten föreslagna smärre redaktionella ändringar i fjärde punkten av anvisningarna till 9 § kommunalskattelagen samt i skogsvärderingsinstruktionen får jag för min del förorda. Ytterligare ett par obetydliga formella ändringar i den föreslagna texten hava vidtagits.»

Enligt punkt 2 i gällande skogsvärderingsinstruktion räknas icke till skogsmark s. k. impediment, vartill hänföras mossar, myrar, kärr, berg, fjällmark och annan dylik mark, som på grund av klimatiska förhållanden, ogynnsamma vattenförhållanden, näringsbrist eller de lösa jordlagrens ringa djup är av den beskaffenhet, att någon egentlig skogsproduktion där icke kan påräknas.

Värdet av sådan mark ävensom, i förekommande fall, av bete å skogsmark skall inräknas i värdet av fastigheten i övrigt.

I den av särskilda sakkunniga inom finansdepartementet utarbetade redogörelsen rörande taxeringsutfallet beträffande jordbruksfastighet å landsbygden vid 1933 års allmänna fastighetstaxering (Statens off. utredn.

1936: 52, sid. 88) har beträffande värdet å övrig mark och skogsbyte vid nämnda taxering framhållits bland annat följande:

»I förarbetena till skogsvärderingsinstruktionen till 1933 års allmänna fastighetstaxering framhöll domänstyrelsen, att lagen borde inbjuda till en försiktig värdering av övrig mark. Det ifrågasattes, att i en eller annan form meddelande skulle lämnas därom, att det eventuella värdet av övrig mark i varje fall skulle understiga det markvärde per hektar, som i tab. I till skogsvärderingsinstruktionen angivits för skogsmark av lägsta bonitetsklass (0.50) och för skogen åsatt rotvärdeklass. När t. ex. vid ett rotvärde av 4 kronor och en bonitet av 0.5 markvärdet enligt tab. I utgör 5 kronor, så skulle värdet av impediment understiga 5 kronor per hektar. Ehuru den ifrågasatta uppskattningsmetoden icke blivit lagfäst, torde den hava använts som vägledning vid uppskattningen av övrig mark i flera län.»

De sakkunniga hava härefter framhållit, att värdesättningen av övrig mark blivit både mera allmänt tillämpad och i stort sett mera likformigt utförd vid 1933 års fastighetstaxering än vid 1928 års taxering. Vid förstnämnda taxering har 99 procent av all redovisad övrig mark blivit åsatt värde under det att vid 1928 års taxering endast 89 procent uppskattades.

Beträffande taxeringen av övrig mark har domänstyrelsen i sin förenämnda skrivelse framhållit, att styrelsen ansett hittills givna anvisningar vara tillfyllest.

Departementschefen, som i huvudsak anslutit sig till domänstyrelsens förslag, har icke särskilt uttalat sig rörande detta spörsmål.

Innan utskottet angiver sin ståndpunkt till det i motionen I: 317 väckta förslaget om uppskov med 1938 års allmänna fastighetstaxering, förtjänar framhållas, att i kommunalskattelagen föreskrives, att allmän uppskattning av fastighets värde skall ske vart femte år. Då den första allmänna fastighetstaxeringen enligt nämnda lag ägde rum år 1933, skall sålunda en allmän omtaxering av fastighet författningsenligt äga rum år 1938. För såväl de skattskyldiga som kommuner med flera torde det få anses vara av stor vikt, att fastigheternas taxeringsvärden bliva föremål för omprövning med de jämna mellanrum, som i lagen finnas angivna. Enligt utskottets mening bör därför avvikelser från nämnda regel icke ske i andra fall än då särskilt starka skäl kunna åberopas mot, att en allmän omtaxering verkställs i den sålunda bestämda ordningen.

I förevarande motion har såsom skäl för uppskov med den allmänna fastighetstaxeringen bland annat anförts, att en höjning av taxeringsvärdena å skog ej borde äga rum utan att samtidigt därmed en justering av repartitionstalen verkställdes, ävensom att det i nuvarande osäkra ekonomiska läge vore olämpligt att binda taxeringsvärdena för en ny femårsperiod. Inom en tid av ett par år borde enligt motionärernas mening läget hava hunnit klarna. Beträffande det förra skälet hava motionärerna framhållit, att frågan om den rätta avvägningen av repartitionstalen torde komma att bliva föremål för övervägande i samband med den inom kommunalskattebered-

Utskottet.

ningen pågående revisionen av den kommunala beskattningen, samt att beredningens förslag i detta ämne måhända kunde komma att underställas riksdagens prövning inom två år. Med hänsyn till denna frågas omfattande natur och de svårigheter, som äro förbundna med densamma, synes det utskottet vara synnerligen ovisst, huruvida det kan bliva möjligt för kommunalskatteberedningen att framlägga sitt förslag i så god tid, att detsamma kan underställas riksdagen inom den av motionärerna förutsatta tiden. Vad härefter angår det av motionärerna anförda skälet, att taxeringen borde uppskjutas i avvaktan på ett mera säkert ekonomiskt läge än det nuvarande, finner utskottet det vara synnerligen vanskligt att uttala sig om, huruvida de ekonomiska förhållandena kunna hava vunnit en sådan stadga år 1940, att en allmän fastighetstaxering hellre bör äga rum då än redan under nästkommande år.

På grund av det anförda och då utskottet icke finner de av motionärerna anförda skälen för uppskov med taxeringen vara av sådan natur, att de böra föranleda en avvikelse från den lagstadgade regeln, att allmän uppskattning av fastighets värde skall ske vart femte år, anser sig utskottet icke kunna tillstyrka motionärernas hemställan om uppskov med taxeringen.

I de likalydande motionerna I: 316 och II: 563 samt I: 319 och II: 564 har yrkats, att vid beräkningen av skogsmarks och skogs värde kapitaliseringsprocenten måtte bestämmas till $4\frac{1}{2}$ i stället för såsom i propositionen föreslagits till 4. I de båda förstnämnda motionerna har därvid bland annat framhållits, att det vore ovisst, om rotvärdena komme att nedgå så mycket som i propositionen beräknats. Kungl. Maj:ts förslag härutinnan vore grundat på uppgifter från vissa av domänverkets försäljningar, vilka icke torde vara representativa för prisläget å skogsprodukter i allmänhet i landet. Det kunde sålunda befaras att, därest kapitaliseringsprocenten sänktes till 4, taxeringsvärdena å skog komme att ökas med minst 20 procent. En sådan utveckling vore farlig under det nuvarande osäkra ekonomiska läget. Ett flertal av de hörda myndigheterna hade också delat denna uppfattning. Liknande synpunkter hava jämväl anförts i de båda likalydande motionerna I: 319 och II: 564, i vilka även erinrats om, att man vid behandling av frågan om ändring av kapitaliseringsprocenten icke kunde bortse från att, såsom domänstyrelsen framhållit, skogsbeskattningen vid en tillämpning av repartitionstalet 0.04 för skogsvärde redan vid nuvarande taxeringsvärden finge anses för hög.

Av den föregående redogörelsen framgår, att det i ovannämnda motioner berörda spörsmålet icke förbisetts vid ärendets förberedande behandling. Det i propositionen framlagda förslaget rörande taxeringen av skogsmark och växande skog grundar sig i huvudsak på ett av domänstyrelsen avgivet förslag, vilket tillstyrkts av ett stort antal av de hörda myndigheterna. Vid förslagets utarbetande har hänsyn bland annat tagits till de rotpriser, som i genomsnitt varit gällande under åren 1932—1936, ehuru denna prisserie torde representera väsentligt lägre priser än dem, som nu normalt räknas med för de närmaste åren. I omkostnadsavdraget, vilket vid 1933 års allmänna

fastighetstaxering ökades från $\frac{1}{4}$ till $\frac{1}{3}$, har icke föreslagits någon ändring. Med hänsyn till det nu anförda och med beaktande av övriga på frågan inverkan faktorer finner sig utskottet böra tillstyrka bifall till Kungl. Maj:ts förslag rörande taxeringen av skogsmark och växande skog.

I de likalydande motionerna I: 316 och II: 563 har beträffande värdesättningen av övrig mark framhållits, att enligt de sakkunnigas undersökning rörande taxeringsutfallet vid 1933 års taxering 99 procent av all övrig mark åsatts värde, samt att värdena å denna mark växlade mellan 0.70 och 27.20 kronor per hektar. Motionärerna kunde icke dela den uppfattningen, att impediment i allmänhet skulle åsättas värde, enär de i regel saknade värde och ofta utgjorde hinder för en fastighets rationella skötsel. Allenast för de fall, då impedimenten ägde verkligt värde, borde de vid taxeringen åsättas sådant. Liknande synpunkter hava även anförts i de likalydande motionerna I: 318 och II: 562.

Av förenämnda undersökning rörande taxeringsutfallet vid 1933 års allmänna fastighetstaxering framgår, att beskattningsmyndigheterna vid nämnda taxering i stor utsträckning åsatt övrig mark värde. Utskottet är givetvis icke i stånd att bedöma, huruvida och i vad mån taxeringen av övrig mark varit riktig. I likhet med motionärerna finner emellertid utskottet det vara av vikt, att beskattningsmyndigheterna vid taxeringen av dylik mark iakttaga försiktighet och noggrant göra sig underkunniga om, huruvida marken lämnar avkastning eller på något sätt kan nyttiggöras samt sålunda verkligen kan anses äga något värde. Med hänsyn till det anförda och då det av gällande bestämmelser bör framgå, att värde skall åsättas övrig mark allenast i den mån densamma kan anses äga ett, om ock obetydligt saluvärde, finner utskottet de i nu förevarande motioner framställda erinringarna i huvudsak rikta sig mot den gällande lagstiftningens tillämpning och icke mot lagstiftningen såsom sådan. Vid detta förhållande anser sig utskottet sakna anledning att föreslå någon ändring i förevarande bestämmelser. Utskottet förutsätter emellertid, att vad utskottet i denna del anført kommer att bringas till beskattningsmyndigheternas kännedom i samband med de allmänna förberedelser, som innan fastighetstaxeringsarbetet tager sin början, torde komma att vidtagas i syfte att erhålla så goda förutsättningar som möjligt för en riktig taxering.

Mot det i propositionen framlagda förslaget om skattefrihet för sådana områden, som blivit av vederbörande länsstyrelse förklarade såsom fridlysta naturminnesmärken, har utskottet icke funnit skäl till erinran.

Övriga frågor.

Värdesättning av annan fastighet.

I första punkten av gällande anvisningar till 9 § kommunalskattelagen meddelas vissa allmänna riktlinjer för bestämmande av allmänna saluvärdet å fastighet. Därmed förstås i stort sett det belopp, som en förständig kö-

pare kan antagas vilja betala för fastigheten, om den tänkes såld inom den kundkrets, som för en dylik egendom kan antagas vara att påräkna, och köpt för ett med hänsyn till fastighetens beskaffenhet lämpligt utnyttjande. I anvisningarna utvecklas närmare, att faktiskt erlagd köpeskilling ej behöver vara ett uttryck för allmänna saluvärdet, men framhålles tillika de normala köpeskillingarnas betydelse för värdesättningen.

Därefter stadgas, att vid sidan av faktiskt betalda köpeskillingar, vilkas betydelse såsom uppskattningsgrund dock ej må underskattas, måste vid taxeringen beaktas andra förhållanden, som kunna tjäna till ledning för bedömning av allmänna saluvärdet å en fastighet, såsom fastighetens avkastning, brandförsäkringsvärde å byggnader m. m.

I andra anvisningspunkten angivas dels för jordbruksfastighet, dels för annan fastighet förhållanden av mera speciell natur, som böra beaktas vid jämförelsen mellan individuella fastigheter inbördes, såsom fastigheternas belägenhet m. m. I denna punkt påpekas slutligen, att det vid värdesättningen alltid måste fasthållas, att det, alldeles oavsett vilken *metod* som användes för denna, alltid, där ej fråga är om skogsmark och växande skog, är allmänna saluvärdet, som skall vara avgörande vid taxeringen.

I statsrådsprotokollet erinras om, att några allmänna riktlinjer för förfarandet vid värdesättning av annan fastighet ej finnas. Med jordbruksfastighet är förhållandet annorlunda. Beträffande sådan fastighet hänvisas nämligen till taxeringsförordningens bestämmelser om *enhetsvärden*, som skola föreslås för taxeringen. I denna hänvisning ligger i verkligheten stadfästande av en utformad taxeringsmetod för jordbruksfastighet, vilken kommit till ytterligare uttryck i formulären för fastighetsdeklarationer, längder för fastighetstaxeringen m. m.

I förutberörda, inom finansdepartementet utarbetade promemoria ha i första punkten av anvisningarna till 9 § kommunalskattelagen föreslagits bestämmelser rörande grunder för taxering av annan fastighet. Detta förslag, till vilket det i propositionen framlagda förslaget i huvudsak ansluter sig, går ut på att beträffande taxering av annan fastighet lämna en antydan om de bägge metoder, avkastnings- och anläggningsmetoden, som för närvarande tillämpas, samt om deras rätta innebörd och förhållande till varandra.

Såsom motivering för promemoriaförslaget har anförts, att det mot gällande bestämmelser om fastighetstaxering anmärkts bland annat att, i motsats mot vad som gällde beträffande jordbruksfastighet, allmänna regler för värdesättning av annan fastighet saknades. Olika metoder för dylik värdering torde visserligen vara vedertagna å olika håll, men det kunde antagas att särskilt personer, som ej tidigare sysslat med fastighetstaxering, skulle kunna hava nytta av en antydan om olika möjligheter som i sådant avseende stode till buds. Särskilt värdering av industrifastigheter mötte ofta stora svårigheter.

I promemorian har vidare anförts följande:

»Helt allmänt sett torde kunna göras gällande, att annan fastighets allmän-

na saluvärde är lika med nuvärdet av de påräkneliga normala framtida avkastningarna av fastigheten. Att detta ej utan vidare gäller även jordbruksfastighet beror bl. a. därpå, att i avkastningen därav normalt inkluderas värdet av ägarens eget arbete. Man kan därför med ett visst fog göra gällande, att för annan fastighet taxering efter avkastningsmetoden borde vara den mest tillförlitliga. Men metoden har sin uppenbara svaghet därutinnan, att det dels kan vara svårt att bedöma med vilken framtida avkastning normalt bör räknas och dels kan erbjuda svårigheter att konstatera vilken kapitaliseringsprocent som bör tillämpas vid uppskattningen. Vanligen torde man emellertid ha tillfälle att till utgångspunkt för taxeringarna taga fastigheter, vilkas genomsnittliga dagsvärde på den allmänna fastighetsmarknaden man med tillhjälp av skedda försäljningar eller dyl. kan konstatera. Genom att jämföra den påräkneliga normala avkastningen från övriga fastigheter med avkastningen från dessa fastigheter försiggår därefter taxeringen. Med en sådan utgångspunkt är avkastningsmetoden ofta mycket användbar, särskilt beträffande bostadsfastighet.

Vad angår industrifastighet o. dyl. är avkastningsmetoden såsom primär värderingsnorm antagligen i regel i praktiken mindre användbar, närmast på den grund att ägaren själv vanligen nyttjar sin fastighet och att dess avkastning inkluderas i allmänna rörelseinkomster. Beträffande sådan fastighet torde man därför i vanliga fall få tillgripa annan värderingsnorm, såsom faktisk anläggningskostnad och pris för inköp av fasta maskiner m. m. eller, i vissa fall, en uppskattning av vad det, med kännedom om byggnadskostnaden för dagen för visst normalt kubikutrymme skulle kosta att uppföra en nybyggnad, varefter reduktion sker med hänsyn till ålder, förslitning, återstående beräknelig varaktighetstid m. m. Att härvid kunna uppstå vissa svåra problem, ej minst med hänsyn till avskrivningarna, bör emellertid ej förbises. I detta avseende kan avkastningsmetoden lämpligen användas för kontroll och justering. Det är nämligen ofta lättare att med utgångspunkt från denna bedöma vissa värderingsfrågor. Om exempelvis en byggnad beräknas ha kvar fem år av sin livslängd, så är dess värde i regel lika stort som det diskonterade nuvärdet av dessa fem års avkastningar (minskade med ränta å tomtvärdet), ett värde som, med hänsyn till att årsavkastningarna falla under de närmaste åren, särskilt vid låg räntefot är i det närmaste lika stort som värdet av de fem sammanlagda (med räntan å tomtvärdet minskade) årsavkastningarna. För bedömande av värdet av ett rivningshus kan uppenbarligen en dylik tankegång äga ett visst värde, likaså för värdering av en äldre industrianläggning eller en sådan industrianläggning som förutses ej kunna fullt utnyttjas under de närmaste åren.»

I de yttranden, som avgivits över promemorian, har det förevarande förslaget i regel tillstyrkts eller lämnats utan erinran. Endast kammarrätten har avstyrkt förslaget under framhållande att jämväl i promemorian röjes en viss tvekan om lämpligheten av att i anvisningarna intaga ifrågavarande allmänna uttalanden rörande taxering av annan fastighet.

Kammarrätten anför:

»Då den huvudsakliga delen av de föreslagna författningsändringarna, vad angår grunderna för taxering av annan fastighet, avse en utbyggnad av anvisningarna till 9 § kommunalskattelagen, anser sig kammarrätten böra framhålla, att nyssnämnda anvisningar redan nu äro av en sådan vidlyfthet, att varje förslag om ytterligare utökning av desamma måste framkalla tvekan. I fråga särskilt om de uttalanden av allmänt innehåll, vilka hava till ändamål att förtydliga givna stadganden och åt taxeringsarbetet förläna ökad stadga och effektivitet, måste säkerhet föreligga att detta ändamål verkligen främjas, innan en påbyggnad av ifrågavarande bestämmelser i sådant syfte åvägabringas. Så kan emellertid ej sägas vara fallet med de två nya stycken i punkt 1 av anvisningarna till 9 § kommunalskattelagen, vilka mer ingående än hittills skett behandla frågan om värdering av annan fastighet. Vad först beträffar bostadsfastighet äro de föreslagna allmänna reglerna rörande avkastningsmetodens tillämpning så kända och allmänt anlitade, att det synes överflödigt att lagstifta härom. Metodens tyngdpunkt ligger för övrigt, vilket också framhålles i promemorian, i just de praktiska åtgärderna att beräkna huru stor avkastning för framtiden normalt bör kunna utvinnas av fastigheten samt att fastställa den kapitaliseringsprocent, som bör tillämpas vid uppskattningen. Härom lära emellertid några speciella regler icke kunna givas i anvisningarna. I fråga åter om byggnad för industriellt ändamål är givet, att användandet av anläggningskostnadsmetoden för taxeringsvärdets fastställande — vilken för övrigt i punkt 3 av ifrågavarande anvisningar i utförligare form förordas vid taxering av kraftverk — under vissa förutsättningar kan leda till ett riktigt resultat. Särskilt beträffande äldre anläggningar ställer det sig emellertid ofta svårt att utröna anskaffningskostnaden och för att kunna mera allmänt godtagas, torde metoden dessutom tarva utarbetandet av tabeller för indextal och avskrivningsprocenter i överensstämmelse med vad som skett i fråga om taxering av kraftverk. Med hänsyn till den skiftande karaktären hos de fastigheter, varom här är fråga, lära åvägabringandet av dylika tabeller i större utsträckning näppeligen låta sig göra, i följd varav det praktiska värdet av den föreslagna metoden blir i hög grad inskränkt.

Härtill kommer, att det finnes flera andra sätt för industrifastigheters taxering än de i förslaget antydda, såsom t. ex. värdering av en fabrik efter dess produktionsförmåga, maskininstallation, golvyta, kubikutrymme m. m. Det kan därför tänkas, att en exemplifiering av ett visst sätt att värdera en industrifastighet kan komma att verka så, att andra sätt för taxeringen av dylik fastighet bliva väl mycket satta tillbaka. Detta kanske kan sägas ej vara så lyckligt, då det beträffande industrifastigheter, som kunna vara särskilt svåra att värdesätta, mer än eljest gäller att låta alla tänkbara vägar stå öppna för åstadkommande av en riktig taxering.»

Departementschefen har anfört bland annat följande:

»Det framlagda förslaget till anvisningar rörande taxering av annan fastighet har i det närmaste enhälligt tillstyrkts i de inkomna remissyttrandena. Endast kammarrätten har avstyrkt förslaget, bland annat med den motiveringen att det föranledde en icke önskvärd belastning av anvisningarna, som redan vore tillräckligt vidlyftiga, samt att det till stor del återgäve redan kända och tillämpade regler. Å andra sidan hava av vissa länsstyrelser starkt framhållits önskvärdheten och lämpligheten av bestämmelser i den angivna riktningen. Den omständigheten, att flertalet taxeringsnämnder i regel knappast hava annan källa att tillgå för sin kännedom om beskattningsrätten

än lagtexten, synes mig utgöra ett vägande skäl att göra denna så fullständig, som lämpligen kan ske. Beträffande taxering av annan fastighet i allmänhet saknas för närvarande varje antydan om de bägge metoder, avkastnings- och anläggningskostnadsmetoden, som merendels tillämpas, samt om deras rätta innebörd och förhållande till varandra.»

Brandförsäkringsvärdets betydelse för fastighetstaxeringen.

I första punkten av anvisningarna till 9 § kommunalskattelagen angives brandförsäkringsvärde å byggnader såsom ett av de förhållanden, som jämte erlagda köpeskillingar kunna tjäna till ledning för bedömande av allmänna saluvärdet.

Då brandförsäkringsvärdet numera anses lämna föga ledning vid fastställandet av en fastighets taxeringsvärde, föreslås i propositionen, att detta värde såsom särskilt angiven taxeringsnorm skall borttagas ur förenämnda anvisningar. Däremot föreslås, att uppgiften om dylikt värde skall bibehållas i deklara-tionsformulären. Då sådana brandförsäkringsvärden, som grunda sig på förvärdering, äga större värde för taxeringen än övriga brandförsäkringsvärden, har departementschefen uttalat, att vid fastställande av nya deklara-tionsblanketter synes böra tagas under övervägande, om ej i deklara-tionerna böra meddelas uppgifter, i vad mån brandförsäkringsvärdena grunda sig på förvärdering.

Taxering av vattenfall m. m.

I propositionen föreslås vissa ändringar av gällande bestämmelser i anvisningarna till 9 § kommunalskattelagen rörande taxering av vattenfall, kraftverk m. m. Dessa ändringar avse allenast förtydliganden av hittills gällande bestämmelser.

Fasta maskiner.

I propositionen föreslås i huvudsaklig anslutning till ett i förenämnda, inom finansdepartementet utarbetade promemoria framlagt förslag sådan ändring i 10 § kommunalskattelagen, att det för annan fastighet skall särskilt angivas vad av byggnadsvärdet som belöper å maskiner och liknande tillgångar, vilka äro avsedda att huvudsakligen tjäna industriellt eller likartat ändamål (särskilt maskinvärde).

I punkt 5 av anvisningarna till 10 § kommunalskattelagen hava införts bestämmelser om huru maskinvärdet skall beräknas.

Av statsrådsprotokollet framgår, att förslaget närmast föranletts därav, att en riktig tillämpning av gällande bestämmelser rörande avskrivning för värdeminskning vid inkomstbeskattningen ofta försvåras därav, att det ej låter sig göra att vid denna beskattning bedöma, huruvida och i vad mån värdet å fasta maskiner är inkluderat i industrifastighets taxeringsvärde, samt att en rationell lösning av det aktuella avskrivningsproblemet skulle försvåras, därest

ej vid nästa allmänna fastighetstaxering särskild redovisning erhålles av värde å fasta maskiner i industrifastigheter. Av betydelse för förslagets framläggande har ock varit den omständigheten, att det för förmögenhetsberäkningen beträffande till förmögenhetsskatt skattskyldiga personer är nödvändigt att äga kännedom om vilka fasta maskiner som ingå i taxeringsvärde å dem tillhöriga fastigheter. Motiven för ändringsförslaget utvecklas närmare i förberörda promemoria, varav ett transumt berörande ifrågavarande spörsmål finnes såsom bilaga (bil. 2) fogat vid statsrådsprotokollet.

I de över förslaget avgivna yttrandena har det stora flertalet av de hörda myndigheterna och sammanslutningarna tillstyrkt förslaget eller lämnat detta utan erinran.

Beträffande förevarande spörsmål har departementschefen bland annat anfört:

»Vid ställningstagande till förslaget om särskilt maskinvärde måste givetvis beaktas det ökade besvär vid taxeringarna som en lagstiftning enligt förslaget kan väntas föranleda. När trots denna olägenhet förslaget i huvudsak tillstyrkts av de allra flesta myndigheterna och sammanslutningarna ger detta vid handen, att ändringen är av ett starkt behov påkallad. I vissa yttranden göres såsom ett skäl mot anordningen gällande, att denna kommer att föranleda besvärligheter vid bedömande av frågan, huruvida maskiner äro att hänföra till fasta eller lösa sådana. Om dylikt åtskiljande ej skett, vittnar emellertid detta om en brist i tillämpningen av redan gällande bestämmelser, som oavsett den ifrågasatta redovisningen av maskinvärde bör avhjälpas.

1936 års skattekommitté, under vars utredningsuppdrag det faller, bland annat, att framlägga förslag till nya bestämmelser om rätt till avdrag vid inkomsttaxeringen för värdeminskning å inventarier m. m. samt om förmögenhetsbeskattning o. s. v., vitsordar önskvärdheten ur de synpunkter, kommittén har att anlägga, av att åtgärder vidtagas för erhållande av särskild redovisning vid fastighetstaxeringen av värde å fasta maskiner. Jag vill för egen del framhålla följande. För förmögenhetsbeskattningen är det nödvändigt att veta, vilka maskiner som äro inbegripna i taxeringsvärdet å en skattskyldig tillhörig fastighet, då värdet å övriga maskiner skall upptagas i förmögenheten utöver taxeringsvärdet. I den mån avskrivning av fastighetsvärde sker på grundval av byggnadsvärdet — och med en sådan avskrivningsmetod lär man få tillsvidare räkna i stor utsträckning — är det jämväl nödvändigt att äga dylik kännedom. Det måste vara lämpligare att låta de beskattningsnämnder, som besluta om fastighetstaxeringen, skapa underlaget för dylik kännedom än att överlåta åt de beskattningsnämnder, som verkställa taxeringen för inkomst och förmögenhet, att söka bedöma vad fastighetstaxeringsnämnderna kunna antagas hava avsett. Vid närmare prövning lär det i själva verket visa sig att det ökade arbete, som ifrågasättes, egentligen ej innebär annat än överflyttande till de mest kompetenta nämnderna, fastighetstaxeringsnämnderna, av en prövning som enligt gällande bestämmelser regelmässigt åtminstone *borde* företagas av inkomsttaxeringsnämnderna. — — —

Jag finner ej anledning att här närmare ingå på frågan om vilken metod som rätteligen bör användas vid taxering av fasta maskiner. Denna fråga är egentligen ej ny och läser ej kunna generellt besvaras. Det måste emellertid givetvis vid taxeringen beaktas, att maskiner ofta hastigt nog kunna minskas i värde på grund av omodernitet m. m. Jag håller för sannolikt att uppskattningen av värdet å fasta maskiner stundom måste ske enligt ganska summariska grunder.»

Departementschefen har vidare föreslagit, att den skattskyldige skall lämna uppgifter om de maskiner och inventarier, vilkas värde skall ingå i det särskilda maskinvärdet, i tre exemplar, varav det ena skall åtfölja deklARATIONEN, det andra läggas som bilaga till fastighetstaxeringsnämndens protokoll och det tredje tillställas länsstyrelsen för att hållas tillgängligt vid taxering för inkomst och förmögenhet. Därest fastighetstaxeringsnämnd beslutar avvikelser från de lämnade uppgifterna, böra anteckningar härom göras å samtliga exemplar.

I 59 § 1 mom. tredje stycket taxeringsförordningen föreskrives bland annat, att för sådana trakter inom länet, där jordbruksfastigheterna kunna med avseende å ägoslag och jordens beskaffenhet anses vara väsentligen likartade, böra de vid det sammanträde, som skall hållas inför länsstyrelsen eller landskamreraren, innan fastighetstaxeringen äger rum, närvarande på grundval av den redogörelse, landskamreraren skall avgiva vid sammanträdet, beträffande fastigheter i skilda storleksgrupper föreslå vissa värden för ytenhet mark av olika ägoslag, godhetsklasser och brukningsförhållanden under förutsättning av normalt byggnadsbestånd, vilka enhetsvärden må tjäna till ledning vid taxeringen av jordbruksfastigheter.

I propositionen har berörts en framställning av *Malmöhus läns småbrukareförbund*, innehållande en hemställan om sådan ändring av gällande bestämmelser om fastställande av enhetsvärden till ledning för taxeringen av jordbruksfastighet att jord av samma beskaffenhet skall, oavsett om den ligger i storbruk eller småbruk, taxeras lika.

Departementschefen har i anledning av denna framställning uttalat, att han funne densamma mera rikta sig mot den gällande lagstiftningens tillämpning än mot lagstiftningen såsom sådan, i vilken det kraftigt betonats, att taxeringen av jordbruksjord alltid skulle åsyfta att komma fram till det allmänna saluvärdet. Departementschefen ansåge därför framställningens innehåll böra tagas under övertvägande i samband med de allmänna förberedelser, som, innan fastighetstaxeringsarbetet i bygderna tager sin början, torde få vidtagas för att erhålla så goda förutsättningar som möjligt för en jämn och riktig fastighetstaxering.

Sammansättningen i vissa fall av taxeringsnämnd vid den årliga taxeringen.

Enligt 8 § 3 mom. *taxeringsförordningen* skall, i det fall att taxeringsdistrikt består av två eller flera kommuner, länsstyrelsen i samband med indelningen i taxeringsdistrikt bestämma antalet ledamöter i nämnden från varje kommun under iakttagande av att ledamöterna skola vara högst fyra från var kommun, dock sammanlagt högst tio.

I propositionen föreslås, i anledning av ett av länsstyrelsen i Älvsborgs län väckt förslag, sådan ändring av nyssnämnda bestämmelse, att med bibehållande av maximigränsen för totala antalet ledamöter i taxeringsnämnd, varom nu är fråga, högsta antalet ledamöter för varje kommun skall ökas till fem.

Utskottet.

Utskottet har i princip icke något att erinra mot det i propositionen framlagda förslaget till allmänna anvisningar rörande taxering av annan fastighet. Utskottet anser sig dock i detta sammanhang böra understryka angelägenheten av, att beskattningsmyndigheterna vid taxeringen söka att med hänsyn till omständigheterna i det särskilda fallet välja den metod, som kan förväntas bäst leda fram till ett riktigt taxeringsvärde. I fråga om taxeringen av byggnader för industriellt eller likartat ändamål förtjänar exempelvis uppmärksammas, att användandet av allenast anläggningskostnadsmetoden för taxeringsvärdets fastställande stundom kan medföra ett felaktigt resultat. Det är av vikt, att denna metod tillämpas med urskillning och att i varje fall kontroll samtidigt verkställs rörande det erhållna värdet med hjälp av andra metoder, som kunna leda till ett riktigt resultat. Med detta uttalande avser utskottet icke att beröra de särskilda förhållanden, som gälla för kraftverksanläggningar och som omförmälas i tredje punkten av anvisningarna till 9 § kommunalskattelagen.

På av departementschefen anförda skäl anser sig utskottet kunna biträda förslaget, att brandförsäkringsvärdet borttages såsom särskilt angiven taxeringsnorm ur anvisningarna till 9 § kommunalskattelagen men att uppgifter om brandförsäkringsvärdena bibehållas i deklarationsformulären. Då de brandförsäkringsvärden, som grunda sig på förvärdering, givetvis äga större värde för taxeringen än övriga sådana värden, finner utskottet det vara lämpligt, att i deklarationerna lämnas uppgifter huruvida brandförsäkringsvärdena grunda sig på förvärdering eller ej. Det torde ligga i sakens natur, att dessa uppgifter icke böra göras alltför detaljerade.

Förslagen rörande ändring av gällande bestämmelser om taxering av vattenfall, kraftverk m. m. föranleda från utskottets sida icke någon erinran.

Den föreslagna bestämmelsen, att för annan fastighet skall särskilt angivas vad av byggnadsvärdet som belöper å maskiner och liknande tillgångar, vilka äro avsedda att huvudsakligen tjäna industriellt eller likartat ändamål (särskilt maskinvärde) torde, såsom departementschefen framhållit, komma att åsamka såväl de skattskyldiga som beskattningsmyndigheterna avsevärt

ökat arbete och besvär. Trots dessa olägenheter anser sig utskottet likväl med hänsyn till de fördelar, som av departementschefen anförts till stöd för införande av ett särskilt maskinvärde, kunna i huvudsak biträda förslaget härutinnan. Utskottet har emellertid i förtydligande syfte verkställt en omformulering av förslaget, i vad angår sista stycket i punkt 5 av anvisningarna till 10 § kommunalskattelagen.

I statsrådsprotokollet har departementschefen berört en av Malmöhus läns småbrukareförbund gjord hemställan om sådan ändring av gällande bestämmelser om fastställande av enhetsvärden till ledning för taxeringen av jordbruksfastighet att jord av samma beskaffenhet skall, oavsett om den ligger i storbruk eller småbruk, taxeras lika. Erinringar av i huvudsak samma innebörd, som återgivits i småbrukareförbundets framställning, hava anförts i de likalydande motionerna I: 62 och II: 141 samt i motionen II: 13.

Enligt gällande bestämmelser skall fastighetens värde efter ortens pris eller det s. k. »allmänna saluvärdet» vara avgörande för taxeringsvärdet å jordbruksfastighet, i den mån denna ej utgöres av skogsmark och växande skog. Med allmänna saluvärdet förstås det belopp, som en förståndig köpare kan antagas vilja betala för fastigheten, om den tänkes såld inom den kundkrets, som för en dylik egendom kan antagas vara att påräkna, och köpt för ett med hänsyn till fastighetens beskaffenhet lämpligt utnyttjande. För de fall, då ett faktiskt förekommande försäljningspris avviker från det normala värdet i handel ochandel, skall ej taxeringsvärdet åsättas efter detta pris utan skall hänsyn jämväl tagas till andra förhållanden, som kunna tjäna till ledning vid värdesättningen. I detta avseende skola beskattningsmyndigheterna beakta bland annat de enhetsvärden, som föreslagits i den i 59 § 1 mom. taxeringsförordningen stadgade ordning. Härutinnan gäller bland annat, att olika åpriser i regel böra komma till användning för fastigheter i skilda storleksgrupper, ett förhållande som sammanhänger därmed att å-prisen gälla viss ytenhet bebyggd fastighet, och att åbyggnaderna normalt ingå med olika värde per hektar för fastigheter av olika storlek. Uppmärksammas må i detta sammanhang det i punkt 2 av anvisningarna till 9 § kommunalskattelagen förekommande uttalandet, att vid värdesättningen måste fasthållas, att det, alldeles oavsett vilken *metod* som användes för denna, alltid är allmänna saluvärdet som skall vara avgörande för taxeringen. I sådant avseende framhålles, att en riktig tillämpning av de stadgade reglerna således ej bör kunna medföra ett sådant resultat, som att en tomt med tillhörande åbyggnad, taxerad som annan fastighet, erhåller högre taxeringsvärde än ett annat i närheten liggande lika värdefullt område med liknande åbyggnad, vilket taxerats såsom jordbruksfastighet, allenast på den grund att beträffande den senare fastigheten värdesättningen skett på grundval av de angivna enhetsvärdena.

Med hänsyn till det nu anförda och i anslutning till vad departementschefen anført i anledning av Malmöhus läns småbrukareförbunds framställning, finner utskottet de i förenämnda motioner gjorda erinringarna mera rikta sig mot tillämpningen av gällande lagstiftning än mot denna såsom sådan. I anledning av småbrukareförbundets hemställan har departements-

chefen framhållit, att förevarande fråga torde komma att beaktas i samband med de allmänna förberedelser, som skola föregå taxeringen, i syfte att erhålla så goda förutsättningar som möjligt för en jämn och riktig fastighetstaxering. På grund härav och då utskottet förutsätter, att beskattningsmyndigheterna skola finna det angeläget att vid taxeringen icke tillämpa enhetsvärden, som skilja sig från varandra mera än som betingas av de faktiska förhållandena, finner utskottet sig icke kunna tillstyrka bifall till motionärernas hemställan.

Utskottet vill emellertid i detta sammanhang framhålla följande. Enligt vad utskottet inhämtat lärer icke sällan förekomma, att småjordbruk, där bostadsbyggnaden utgör en högst betydande del av fastighetens värde, åsättes till och med väsentligt lägre taxeringsvärde än såsom annan fastighet taxerad egnahemslägenhet med bostadsbyggnad av ungefär samma storlek som å nämnda småjordbruk. Denna bristande jämlikhet mellan taxeringsvärdena å dessa slag av fastigheter — ofta med samma saluvärde — synes särskilt anmärkningsvärd med hänsyn därtill, att den jord, som tillhör småjordbruket, i regel torde äga ett större värde än det ofta relativt ringa markområde, som hör till egnahemslägenheten. Utskottet, som finner det angeläget, att en riktig avvägning av taxeringsvärdena även kommer till stånd mellan nämnda slag av fastigheter, förutsätter, att vid den förestående fastighetstaxeringen jämväl denna fråga ägnas uppmärksamhet samt att åtgärder vidtagas i syfte att åstadkomma en mera jämn och riktig taxering på förevarande område än som för närvarande är förhållandet.

Mot de övriga i propositionen framlagda förslagen har utskottet icke funnit skäl till erinran.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

A) att motionen I: 317 av herr Gabrielsson m. fl., angående uppskov med 1938 års allmänna fastighetstaxering, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd; samt

B) att riksdagen måtte, med förklarande att Kungl. Maj:ts förevarande proposition, nr 281, icke kunnat oförändrad bifallas samt med avslag å de likalydande motionerna I: 62 av herrar Alfred Andersson och Anderberg samt II: 141 av herr Ericsson i Sörsjön m. fl., motionen II: 13 av herr Brädefors m. fl., de likalydande motionerna I: 316 av herr Gustaf Björkman m. fl. och II: 563 av herr Persson i Grytterud m. fl., de likalydande motionerna I: 318 av herrar Knut Petersson och Ekströmer samt II: 562 av herrar De Geer i Lesjöfors och Lundberg ävensom de likalydande motionerna I: 319 av herr Sköldén m. fl. och II: 564 av herr Jonsson i Skedsbygd m. fl.,

1) antaga ovan införda förslag till lag om ändring i vissa delar av kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr

370) med den ändringen att anvisningarna till 10 §, punkt 5, i nedan angiven del erhålla följande lydelse:

5. Vid uppskattning — — — eventuellt parkvärde.

Enligt lagen — — — såsom byggnad.

Särskilt maskinvärde — — — särskilt maskinvärde.

Vanligen skall såsom särskilt maskinvärde angivas skillnaden mellan, å ena sidan, hela byggnadsvärdet och, å andra sidan, värdet av byggnaden med bortseende från maskinerna m. m. Därest byggnad i huvudsak ej har annat ändamål än att utgöra ett mer eller mindre varaktigt skydd för sådana maskiner eller dylikt, som ej kunna avlägsnas utan att även byggnaden i det väsentliga borttages, skall emellertid såsom särskilt maskinvärde angivas så stor del av byggnadsvärdet som tillkommer maskinerna med bortseende från byggnaden. I taxeringslängden skall antecknas särskilt maskinvärde.

Parkvärde förekommer — — — såsom parkvärde.

2) antaga ovan införda förslag till förordning angående ändrad lydelse av 8 § 3 mom. och 17 § 1 mom. taxeringsförordningen den 28 september 1928 (nr 379);

3) antaga ovan införda förslag till förordning med instruktion för värdering av skogsmark och växande skog vid taxering av fastighet.

Stockholm den 21 maj 1937.

På bevillningsutskottets vägnar:

IVAR ANDERSON.

Närvarande:

från första kammaren: herrar *Johan Bårg, Viktor Larsson, friherre Lagerfelt, Wohlin*, Wahlmark, Sjödahl, Ekman, Velande, Gustaf Björkman* och *Johan Larsson**; samt

från andra kammaren: herrar *Anderson* i Norrköping, *Lövgren, Björklund, Andersson* i Dunker, *Olsson* i Gävle, *Ericson* i Boxholm, *Hammarlund, Werner* i Hultsfred, *Sandberg* och *Lundell*.

---

* Icke närvarit vid justeringen av betänkandet.

Reservationer:

1) *beträffande punkten B 3*):

av herrar *Anderson* i Norrköping, friherre *Lagerfelt*, *Velander*, *Gustaf Björkman* och *Lundell*, vilka anfört:

»Den procent, varmed skogens nettoavkastning kapitaliseras för erhållande av kapitalvärdet å skogsmark och skog, är en faktor, som synnerligen starkt påverkar taxeringsvärdets storlek vid den skogliga taxeringen. Denna procent, som för närvarande är 5, skall enligt den kungl. propositionen sänkas till 4. Härigenom inträder automatiskt en höjning av taxeringsvärdena med 25 procent. Även om, såsom i propositionen förutsättes, virkets rotvärde vid den förestående taxeringen skulle komma att något nedgå i förhållande till det vid 1933 års allmänna fastighetstaxering gällande, blir i varje fall resultatet en väsentlig höjning av taxeringsvärdena för skogsmark och skog. Härtill kommer ock att bidra den effektivare uppskattning av den relativa skogstillgången, som på grund av särskilda skäl säkerligen är att räkna med.

För vår del vilja vi icke bestrida, att det rådande ränteläget i och för sig kan motivera en viss sänkning av kapitaliseringsprocenten vid bestämmande av taxeringsvärdet å skogsmark och skog. En sådan sänkning aktualiserar emellertid frågan om repartitionstalets storlek för skogsvärdet vid den kommunala beskattningen. Vid 1932 års riksdag sänktes repartitionstalet för jordbruksvärdet från 0.06 till 0.05. Ehuru förslag därom förelåg, vidtogs emellertid samtidigt därmed icke någon sänkning av repartitionstalet för skog, ej heller någon ändring av skogsaccisen. Skogsbrukets andel i den kommunala skatterepartitionen kom på grund härav att icke oväsentligt stegras. En avsevärd höjning av de taxeringsvärden, varå denna skatterepartition beräknas, måste sålunda leda till en mycket betungande skattebelastning för skogsbrukets vidkommande. Domänstyrelsen har ock vid avgivande av förslag om sänkt kapitaliseringsprocent framhållit, att det nu gällande repartitionstalet, 0.04, principiellt innebure en alltför hård skattebelastning för växande skog, särskilt ungsbogen, och att detta förhållande med höjda taxeringsvärden måste bli ännu mera framträdande. Styrelsen har därför utgått ifrån att i förevarande sammanhang, med nu gällande skogsaccis, åtgärder skulle vidtagas för sänkning av repartitionstalet för skog från 0.04 till 0.03. Så lär emellertid icke komma att ske. Vid sådant förhållande torde det icke heller kunna anses motiverat att nu gå in för en så låg kapitaliseringsprocent som den enligt propositionen föreslagna. Försiktigheten torde bjuda, att kapitaliseringsprocenten i varje fall icke sänkes mera än till $4\frac{1}{2}$. Flertalet av de i ärendet hörda myn-

digheterna hava delat denna uppfattning. I de likalydande motionerna I: 316 och II: 563 samt I: 319 och II: 564 har ock yrkats, att kapitaliseringsprocenten måtte bestämmas till $4\frac{1}{2}$. Såsom ytterligare skäl för att här framgå med varsamhet kan slutligen åberopas, att de rådande ekonomiska förhållandena präglas av stor ovisshet. Diskussionen om valutaspörsmålen har, såsom känt, trätt i förgrunden. Den största tveksamhet för framtiden med hänsyn till ränteläge samt prisutveckling, även för skogens produkter, måste sålunda anses vara för handen.

Med hänsyn till det anförda tillåta vi oss föreslå, att kapitaliseringsprocenten måtte bestämmas till $4\frac{1}{2}$, i följd varav värdet av skogsmark bör utgöra 4 gånger den uträknade årsavkastningen och värdet å skog 18.22 gånger samma avkastning.

Vi hava sålunda ansett, att utskottet bort hemställa,

att riksdagen måtte, i anledning av propositionen samt med bifall till de likalydande motionerna I: 319 av herr Sköldén m. fl. och II: 564 av herr Jonsson i Skedsbygd m. fl. samt de likalydande motionerna I: 316 av herr Gustaf Björkman m. fl. och II: 563 av herr Persson i Grytterud m. fl., i vad sistnämnda båda motioner avse kapitaliseringsfaktorn vid beräkandet av skogsmarks och växande skogs normalvärde,

antaga ovan införda förslag till förordning med instruktion för värdering av skogsmark och växande skog vid taxering av fastighet med de ändringar i punkterna 6 och 7, tabellerna I och III samt det till instruktionen hörande exempel å användning av hjälptabellerna som av det följande framgår:

6. Den enligt — — — hektar skogsmark.

Skogsmarkens värde per hektar (skogsmarkens avkastningsvärde) skall utgöra fyra gånger nettovärdet på ett års normal avkastning.

Till underlättande — — — måste göras.

B. Växande skog.

7. Växande skog — — — (skogsvärdet) till aderton och $\frac{22}{100}$ gånger nettovärdet — — — skogsmarkens avkastningsvärde.

Emellertid är — — — normala virkesförrådet.

Innebörden av — — — uträknas efter $4\frac{1}{2}$ procents räntefot, — — — divideras med $18\frac{22}{100}$ gånger den — — — en tredjedel.

Endast undantagsvis — — — än 0.2.

Tab. I, utvisande skogsmarkens samt den växande skogens värde per hektar vid olika boniteter och rotvärden.

Övre raden anger markvärde, undre raden anger skogsvärde.

Virkesavkastningens genomsnittliga rotvärde per kbm. Kronor	Markens normala virkesavkastningsförmåga per hektar i kbm. fast mått (bonitet)																						
	0.50	0.75	1.00	1.25	1.50	1.75	2.00	2.25	2.50	2.75	3.00	3.25	3.50	3.75	4.00	4.50	5.00	5.50	6.00	6.50	7.00	7.50	8.00
	Markvärde samt skogsvärde vid normal skogstillgång (relativ skogstillgång 1.0), kronor per hektar																						
0.50	1 3	1 5	1 6	2 8	2 9	2 11	3 12	3 14	3 15	4 17	4 18	4 20	5 21	5 23	5 24	6 27	7 30	7 33	8 36	9 39	9 43	10 46	11 49
0.75	1 5	2 7	2 9	3 11	3 14	4 16	4 18	5 21	5 23	6 25	6 27	7 30	7 32	8 34	8 36	9 41	10 46	11 50	12 55	13 59	14 64	15 68	16 73
1.00	1 6	2 9	3 12	3 15	4 18	5 21	5 24	6 27	7 30	7 33	8 36	9 39	9 43	10 46	11 49	12 55	13 61	15 67	16 73	17 79	19 85	20 91	21 97
1.25	2 8	3 11	3 15	4 19	5 23	6 27	7 30	8 34	8 38	9 42	10 46	11 51	12 53	13 57	13 61	15 68	17 76	18 84	20 91	22 99	23 106	25 114	27 121
1.50	2 9	3 14	4 18	5 23	6 27	7 32	8 36	9 41	10 46	11 50	12 55	13 59	14 64	15 68	16 73	18 82	20 91	22 100	24 109	26 118	28 128	30 138	32 146
1.75	2 11	4 16	5 21	6 27	7 32	8 37	9 43	11 48	12 53	13 58	14 64	15 69	16 74	18 80	19 85	21 96	23 106	26 117	28 128	30 138	33 149	35 159	37 170
2.00	3 12	4 18	5 24	7 30	8 36	9 43	11 49	12 55	13 61	15 67	16 73	17 79	19 85	20 91	21 97	24 109	27 121	29 134	32 146	35 158	37 170	40 182	43 194
2.25	3 14	5 21	6 27	8 34	9 41	11 48	12 55	14 62	15 68	17 75	18 82	20 89	21 96	23 103	24 109	27 123	30 137	33 150	36 164	39 178	42 191	45 205	48 219
2.50	3 15	5 23	7 30	8 38	10 46	12 53	13 61	15 68	17 76	18 84	20 91	22 99	23 106	25 114	27 121	30 137	33 152	37 167	40 182	43 197	47 213	50 228	53 243
2.75	4 17	6 25	7 33	9 42	11 50	13 58	15 67	17 75	18 84	20 92	22 100	24 109	26 117	28 125	29 134	33 150	37 167	40 184	44 200	48 217	51 234	55 251	59 267
3.00	4 18	6 27	8 36	10 46	12 55	14 64	16 73	18 82	20 91	22 100	24 109	26 118	28 128	30 137	32 146	36 164	40 182	44 200	48 219	52 237	56 255	60 273	64 292
3.25	4 20	7 30	9 39	11 49	13 59	15 69	17 79	20 89	22 99	24 109	26 118	28 128	30 138	33 148	35 158	39 178	43 197	48 217	52 237	56 257	61 276	65 296	69 316
3.50	5 21	7 32	9 43	12 53	14 64	16 74	19 85	21 96	23 106	26 117	28 128	30 138	33 149	35 159	37 170	42 191	47 213	51 234	56 255	61 276	65 298	70 319	75 340

Tab. I (forts), utvisande skogsmarkens samt den växande skogens värde per hektar vid olika boniteter och rotvärden.

Övre raden anger markvärde, undre raden anger skogsvärde.

Virkesavkastningens genomsnittliga rotvärde per kbm. Kronor	Markens normala virkesavkastningsförmåga per hektar i kbm. fast mått (bonitet)																						
	0.50	0.75	1.00	1.25	1.50	1.75	2.00	2.25	2.50	2.75	3.00	3.25	3.50	3.75	4.00	4.50	5.00	5.50	6.00	6.50	7.00	7.50	8.00
	Markvärde samt skogsvärde vid normal skogstillgång (relativ skogstillgång 1.0), kronor per hektar																						
3.75	5 23	8 34	10 46	13 57	15 68	18 80	20 91	23 103	25 114	28 125	30 137	33 148	35 159	38 171	40 182	45 205	50 228	55 251	60 273	65 296	70 319	75 342	80 364
4.00	5 24	8 36	11 49	13 61	16 73	19 85	21 97	24 109	27 121	29 134	32 146	35 158	37 170	40 182	43 194	48 219	53 243	59 267	64 292	69 316	75 340	80 364	85 389
4.25	6 26	9 39	11 52	14 65	17 77	20 90	23 103	26 116	28 129	31 142	34 155	37 168	40 181	43 194	45 207	51 232	57 258	62 284	68 310	74 336	79 361	85 387	91 413
4.50	6 27	9 41	12 55	15 68	18 82	21 96	24 109	27 123	30 137	33 150	36 164	39 178	42 191	45 205	48 219	54 246	60 273	66 301	72 328	78 355	84 383	90 410	96 437
4.75	6 29	10 43	13 58	16 72	19 87	22 101	25 115	29 130	32 144	35 159	38 173	41 188	44 202	48 216	51 231	57 260	63 289	70 317	76 346	82 375	89 404	95 433	101 462
5.00	7 30	10 46	13 61	17 76	20 91	23 106	27 121	30 137	33 152	37 167	40 182	43 197	47 213	50 228	53 243	60 273	67 304	73 334	80 364	87 395	93 425	100 456	107 486
5.25	7 32	11 48	14 64	18 80	21 96	25 112	28 128	32 144	35 159	39 175	42 191	46 207	49 223	53 239	56 255	63 287	70 319	77 351	84 383	91 415	98 446	105 478	112 510
5.50	7 33	11 50	15 67	18 84	22 100	26 117	29 134	33 150	37 167	40 184	44 200	48 217	51 234	55 251	59 267	66 301	73 334	81 367	88 401	95 434	103 468	110 501	117 535
5.75	8 35	12 52	15 70	19 87	23 105	27 122	31 140	35 157	38 175	42 192	46 210	50 227	54 244	58 262	61 279	69 314	77 349	84 384	92 419	100 454	107 489	115 524	123 559
6.00	8 36	12 55	16 73	20 91	24 109	28 128	32 146	36 164	40 182	44 200	48 219	52 237	56 255	60 273	64 292	72 328	80 364	88 401	96 437	104 474	112 510	120 547	128 583
6.50	9 39	13 59	17 79	22 99	26 118	30 138	35 158	39 178	43 197	48 217	52 237	56 257	61 276	65 296	69 316	78 355	87 395	95 434	104 474	113 513	121 553	130 592	139 632
7.00	9 43	14 64	19 85	23 106	28 128	33 149	37 170	42 191	47 213	51 234	56 255	61 276	65 298	70 319	75 340	84 383	93 425	103 468	112 510	121 553	131 595	140 638	149 680
7.50	10 46	15 68	20 91	25 114	30 137	35 159	40 182	45 205	50 228	55 251	60 273	65 296	70 319	75 342	80 364	90 410	100 456	110 501	120 547	130 592	140 638	150 683	160 729

Tab. I (forts), utvisande skogsmarkens samt den växande skogens värde per hektar vid olika boniteter och rotvärden.

Övre raden angiver markvärde, undre raden angiver skogsvärde.

Virkesavkastningens genomsnittliga rotvärde per kbm. Kronor	Markens normala virkesavkastningsförmåga per hektar i kbm. fast mått (bonitet)																						
	0.50	0.75	1.00	1.25	1.50	1.75	2.00	2.25	2.50	2.75	3.00	3.25	3.50	3.75	4.00	4.50	5.00	5.50	6.00	6.50	7.00	7.50	8.00
	Markvärde samt skogsvärde vid normal skogstillgång (relativ skogstillgång 1.0), kronor per hektar																						
8.00	11 49	16 73	21 97	27 121	32 146	37 170	43 194	48 219	53 243	59 267	64 292	69 316	75 340	80 364	85 389	96 437	107 486	117 535	128 583	139 632	149 680	160 729	171 777
9.00	12 55	18 82	24 109	30 137	36 164	42 191	48 219	54 246	60 273	66 301	72 328	78 355	84 383	90 410	96 437	108 492	120 547	132 601	144 656	156 711	168 765	180 820	192 875
10.00	13 61	20 91	27 121	33 152	40 182	47 213	53 243	60 273	67 304	73 334	80 364	87 395	93 425	100 456	107 486	120 547	133 607	147 668	160 729	173 790	187 850	200 911	213 972
11.00	15 67	22 100	29 134	37 167	44 200	51 234	59 267	66 301	73 334	81 367	88 401	95 434	103 468	110 501	117 535	132 601	147 668	161 735	176 802	191 869	205 935	220 1,002	235 1,069
12.00	16 73	24 109	32 146	40 182	48 219	56 255	64 292	72 328	80 364	88 401	96 437	104 474	112 513	120 553	128 592	144 658	160 729	176 802	192 875	208 948	224 1,020	240 1,105	256 1,191
13.00	17 79	26 118	35 158	43 197	52 237	61 276	69 316	78 355	87 395	95 434	104 474	113 513	121 553	130 592	139 632	156 711	173 790	191 869	208 948	225 1,027	243 1,105	260 1,184	277 1,263
14.00	19 85	28 128	37 170	47 213	56 255	65 298	75 340	84 383	93 425	103 468	112 510	121 553	131 595	140 638	149 680	168 765	187 850	205 935	224 1,020	243 1,105	261 1,191	280 1,276	299 1,361
15.00	20 91	30 137	40 182	50 228	60 273	70 319	80 364	90 410	100 456	110 501	120 547	130 592	140 638	150 683	160 729	180 820	200 911	220 1,002	240 1,093	260 1,184	280 1,276	300 1,367	320 1,458
16.00	21 97	32 146	43 194	53 243	64 292	75 340	85 389	96 437	107 486	117 535	128 583	139 632	149 680	160 729	171 777	192 875	213 972	235 1,069	256 1,166	277 1,263	299 1,361	320 1,458	341 1,555
17.00	23 103	34 155	45 207	57 258	68 310	79 361	91 413	102 465	113 516	125 568	136 620	147 671	159 723	170 774	181 826	204 929	227 1,033	249 1,136	272 1,239	295 1,342	317 1,446	340 1,549	363 1,652
18.00	24 109	36 164	48 219	60 273	72 328	84 383	96 437	108 492	120 547	132 601	144 656	156 711	168 765	180 820	192 875	216 984	240 1,093	264 1,203	288 1,312	312 1,421	336 1,531	360 1,640	384 1,749
19.00	25 115	38 173	51 231	63 289	76 346	89 404	101 462	114 519	127 577	139 635	152 692	165 750	177 808	190 866	203 923	228 1,039	253 1,154	279 1,269	304 1,385	329 1,500	355 1,616	380 1,731	405 1,847
20.00	27 121	40 182	53 243	67 304	80 364	93 425	107 486	120 547	133 607	147 668	160 729	173 790	187 850	200 911	213 972	240 1,093	267 1,215	293 1,336	320 1,458	347 1,579	373 1,701	400 1,822	427 1,944

Tab. III. Exempel på hjälptabell vid fastighetstaxering av skogar i N. N. taxeringsdistrikt år 1938.

Virkesavkastningens genomsnittliga rotvärde per kbm. Kronor	Markens normala virkesavkastningsförmåga per hektar i kubikmeter fast mått (bonitet)															Anvisningar	
	0.50	0.75	1.00	1.25	1.50	1.75	2.00	2.25	2.50	2.75	3.00	3.25	3.50	3.75	4.00		
	Markvärde samt skogsvärde vid normal skogstillgång, kronor per hektar																
4.00	5 24	8 36	11 49	13 61	16 73	19 85	21 97	24 109	27 121	29 134	32 146	35 158	37 170	40 182	43 194	Markvärde Skogsvärde	Dåliga avsättningsförhållanden, höga avverknings- och transportkostnader.
4.25	6 26	9 39	11 52	14 65	17 77	20 90	23 103	26 116	28 129	31 142	34 155	37 168	40 181	43 194	45 207	Markvärde Skogsvärde	
4.50	6 27	9 41	12 55	15 68	18 82	21 96	24 109	27 123	30 137	33 150	36 164	39 178	42 191	45 205	48 219	Markvärde Skogsvärde	
4.75	6 29	10 43	13 58	16 72	19 87	22 101	25 115	29 130	32 144	35 159	38 173	41 188	44 202	48 216	51 231	Markvärde Skogsvärde	
5.00	7 30	10 46	13 61	17 76	20 91	23 106	27 121	30 137	33 152	37 167	40 182	43 197	47 213	50 228	53 243	Markvärde Skogsvärde	Medelgoda avsättnings- och transportförhållanden.
5.25	7 32	11 48	14 64	18 80	21 96	25 112	28 128	32 144	35 159	39 175	42 191	46 207	49 223	53 239	56 255	Markvärde Skogsvärde	
5.50	7 33	11 50	15 67	18 84	22 100	26 117	29 134	33 150	37 167	40 184	44 200	48 217	51 234	55 251	59 267	Markvärde Skogsvärde	
5.75	8 35	12 52	15 70	19 87	23 105	27 122	31 140	35 157	38 175	42 192	46 210	50 227	54 244	58 262	61 279	Markvärde Skogsvärde	
6.00	8 36	12 55	16 73	20 91	24 109	28 128	32 146	36 164	40 182	44 200	48 219	52 237	56 255	60 273	64 292	Markvärde Skogsvärde	Goda eller utmärkta avsättnings- och transportförhållanden.
6.50	9 39	13 59	17 79	22 99	26 118	30 138	35 158	39 178	43 197	48 217	52 237	56 257	61 276	65 296	69 316	Markvärde Skogsvärde	
7.00	9 43	14 64	19 85	23 106	28 128	33 149	37 170	42 191	47 213	51 234	56 255	61 276	65 298	70 319	75 340	Markvärde Skogsvärde	
7.50	10 46	15 68	20 91	25 114	30 137	35 159	40 182	45 205	50 228	55 251	60 273	65 296	70 319	75 342	80 364	Markvärde Skogsvärde	
Omloppstid, år			160		140		120		100		90				80		
Normalt virkesförråd, kbm.....			59	68	75	80	83	83	83	86	90	93	97	102	108		

Exempel å användning av hjälptabellerna.

Ett hemman innehåller enligt taxeringslängden, bland annat, 30 hektar skogsmark. Med hänsyn till skogens normala virkesavkastningsförmåga och belägenhet hava rotvärdesiffran 5 kronor per kubikmeter och bonitetssiffran 3 kubikmeter per hektar ansetts kunna användas, vadan skogsmarksvärdet (skogsmarkens avkastningsvärde) per hektar enligt hjälptabellen (tab. III) beräknas till 40 kronor och således skogsmarksvärdet å hela arealen till 1,200 kronor. Den relativa skogstillgången anses motsvara 0.8 av normal skogstillgång. Då enligt hjälptabellen virkesvärdet per hektar utgör 182 kronor, blir alltså den faktiska skogstillgångens värde per hektar $182 \times 0.8 = 146$ kronor eller således sammanlagt för hela arealen 4,380 kronor. Hemmanet uppskattas alltså med hänsyn till skogsmarken och växande skogen till respektive 1,200 och 4,380 kronor eller sammanlagt 5,580 kronor. I taxeringslängdens anmärkningskolumn antecknas siffrorna 5; 3; 0.8.»

---

2) av herr *Wohlin*.
